

NOVO MESTO

PIŠE PRIHODNOST.

Glasilo Mestne občine Novo mesto,
številka 1, marec 2026

661. rojstni dan Novega mesta

V skupnosti je moč

Intervju: Branka Moškon, častna občanka MONM za leto 2025

0 naslovnici

Folklorno društvo Kres je obeležilo 50 let zelo uspešnega in neprekinjenega delovanja. Tokrat njihove mlajše člane vidimo v objemu prebujajoče narave na Štukljevi brvi v Novem mestu.

KAZALO

3	Uvodnik	22	Pustne maske zavzele Glavni trg
4	Županova kolumna	23	Prekarnost mladih: izziv, neizbežnost ali izbira?
5	Intervju: Branka Moškon, častna občanka MONM za leto 2026	24	Intervju: Jožica Zec, ravnateljica Vrtca Ciciban Novo mesto
8	Nagrade in priznanja Mestne občine Novo mesto za leto 2025	26	Pol stoletja Kresa: družina, ki pleše že 50 let
12	Novo mesto krepi oskrbo za starejše: od hospica do centra za demenco	28	Z različnimi rutkami, a pod istim nebom
13	Na Drski načrtujemo gradnjo novega vrtca	29	Podelili že 40. novomeške športne oskarje
14	Kronika občinskega sveta	30	Knjižnica – prostor srečevanja in vseživljenjskega učenja za vse generacije
15	Prispevki svetniških skupin	32	Prostovoljski inkubator: mladi v podporo starejšim
18	Novomeški kolaž	33	Ko otrok nauči robota misliti
20	Novo mesto dobilo javno univerzo: zgodovinski mejnik za razvoj regije	34	Start2grow – program, ki idejam daje zagon
21	Tudi občani in občanke odločamo in vplivamo	35	Križanka

> Jure Marolt

MESTO SMO LJUDJE!

V najstniških letih nas prihodnost bistveno ne zanima in skrbi. Vemo, da je pred nami, o njeni vsebini pa podrobneje ne razmišljamo. Tudi v študentskih letih je podobno, kajti študenti pogosto živijo v trenutku. Sledi obdobje, ko se mlad človek malo umiri, začne razmišljati o prihodnosti in jo načrtovati. Išče svojo vlogo v družbi, svoj prostor pod soncem. Mladi Novomeščani pogosto ugotovijo, da bo Novo mesto zanje in njihove najbližje najboljše odločitev. Veliko jih začne razmišljati in ustvarjati družino. Vzgoja otrok je dolgotrajen in pester proces, toda to je izziv, s katerim se z veseljem spopademo. Nekateri imamo to srečo, da smo se rodili v tem lepem koncu države in ne bežimo drugam. Novo mesto nam simbolizira dom. Radi ga imamo, z veseljem poudarjamo njegove dobre lastnosti, pripravljeni smo sodelovati pri tem, da postaja boljše. Predvsem pa si želimo, da naši zanamci odraščajo v enako prijetnem okolju, kot smo odraščali mi, saj si zaslužijo le najboljše. Tako tvoj otroški in odrasli dom postane tudi dom tvoje družine. Kako lep, izpopolnjujoč cikel življenja! Hkrati menim, da idealno bivanjsko okolje ne obstaja. Mesto smo ljudje. Novo mesto smo Novomeščani in Novomeščanke. S svojimi odločitvami vplivamo na to, ali bo postalo takšno, kakšnega si želimo. Z majhnimi koraki, ki se lahko sčasoma izkažejo za velike premike v še boljše prihodnost.

A marsikateri kraj ne premore teh lepot. Tudi v bližnji okolici ne: le nekaj kilometrov iz mesta je otoški biser, vabijo nas gorjanske in trškogorske poti ...

Novo mesto bo kmalu praznovalo svoj 671. rojstni dan. Častitljiva starost, ni kaj. Pa še dobro se drži! Sam mu jih ne bi pripisal pol toliko ... Naj naše mesto ne praznuje svojega osebnega jubileja v tišini; ne smemo ga spregledati. Namenimo mu kakšno lepo misel, ubesedimo iskreno dobre želje, podprimo ga v prizadevanjih, da bo jutri še boljše kot danes.

Če kaj, pomlad napoveduje nov začetek. Ne zatiskajmo si oči, težko leto je za nami. Tudi – ali predvsem – za Novo mesto. Vendar moramo iz najtežjih trenutkov zrasti še močnejši, še boljši. Skupnost bo obnovila čisto srce mojega in vašega mesta. Ki pač ni za vse, a je v njem vse za nas.

Lepo je, če se imamo lepo, kjer smo. To ni nekaj, kar je dano vsakomur. Le izbranim. Lahko smo ponosni na Novo mesto, tudi če nam ni všeč vsak njegov sestavni del. Tako kot niti en človek ni idealen, tudi mesto ni. Zame je pač povsem dovolj, da je res dobro. Potem imam škarje in platno tudi v svojih rokah in lahko stremim k temu, da bo odlično.

Drago Novo mesto, zaslužiš si le najboljše!

Nekateri vidijo pomanjkljivost v tem, da naš kraj ni metropola. Pa je – metropola Dolenjske, tega res lepega predela majhne, a zelo lepe države pod Alpami. Lepo na lepem = še lepše. Drugim ni všeč tempo vsakdana. Želijo še več, želijo vse na dosegu roke. Če pa sprejmeš umirjenost in spokojnost kot nekaj najboljšega, si spet na dobri poti. Tretji vidijo samo slabosti in so pripravljeni spregledati vse dobro, kar osmišlja Novo mesto. Vendar je tudi to zavestna odločitev posameznika. Zavestno išči dobro!

S prebujanjem narave se prebujamo tudi sami. Ne gre za to, da se prehitro zadovoljimo, ampak da smo srečni s tem, kar imamo. Čeprav poznam svoje mesto do obisti, vedno znova rad pogledam njegove najlepše koticke. Sprehod na Marof, do Ragovega loga ali po sprehajalni poti ob reki Krki slehernega napolni z energijo. Novomeščani in Novomeščanke imamo te koticke kar za nekoliko samoumevne.

Novo mesto

Glasiło Mestne občine Novo mesto

UREDNIK

Jure Marolt

KOORDINACIJSKI ODBOR

Peter Žunič Fabjančič, Monika Gabrič Simon, Saša Sršen, Urban Kramar, Nataša Jakopin, Sandra Boršič, Mirjana Martinović, Anja Čampa, Nika Fink, Lana Lapanje in Živa Zakšek

NASLOVNICA

Jaka Šutn

JEZIKOVNI PREGLED

Marinka Cerinšek, Jožica Jožef Beg

PRODUKCIJA

Para, d. o. o., Ljubljana

SPLETNA STRAN

www.novomesto.si

NAKLADA

13.500 izvodov

IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA

Župan Mestne občine Novo mesto

MAREC 2026

ISSN C508-4547

DRŽAVA IN PROMET V NOVEM MESTU

Mag. Gregor Macedoni, župan

Naloga župana in ekipe je, da poleg vsakodnevnega upravljanja služb lokalne skupnosti poskrbita za strateško načrtovanje. Ustanovitev javne univerze na eni zadnjih sej državnega zbora v tem mandatu je udejanjanje jasno in konkretno zastavljenega cilja v Strategiji novomeške občine do leta 2030, ki smo jo sprejeli pred desetimi leti. Javna univerza s sedežem v Novem mestu je edinstvena priložnost, da ustvarimo nadaljnje pogoje za uspešno gospodarstvo in uresničimo še druge strateške cilje, kot sta stanovanjska politika ter izgradnja primerne športne infrastrukture.

Tako gospodarstvo kot prebivalci pa že danes potrebujemo ustrezno prometno infrastrukturo. Novo mesto je preplet tako nacionalnih kot regionalnih prometnih povezav in je ne nazadnje nastalo zaradi svoje geostrateške lege ob prodoru Habsburžanov proti Jadranu. Tudi dandanes je lega mesta ena glavnih prednosti za gospodarski razvoj. Ni pa ta prednost samoumevna. Zamude države pri cestni infrastrukturi (3. razvojna os, zahodna obvoznica, Šentjernejska cesta) in izgradnji (vsaj solidno hitre) dvotirne železniške povezave nam lahko vzamejo doseganje prednosti.

Novomeščani in ostali Dolenjci smo vsakodnevno žrtve cestnih zastojev. Dejstvo, da so zastoji deloma posledica uspešnega gospodarstva, nas ne more potolažiti, saj to uspešno gospodarstvo polni državno blagajno z davki. In zato bi morala država toliko bolj poskrbeti za ustrezno cestno infrastrukturo na Dolenjskem. Navsezadnje je vlada pred dvema letoma Renaultu ob odločitvi, da se bo novi električni twingo izdeloval v Revozu, obljubila, da bo ob zagonu proizvodnje odsek 3. razvojne osi ob Novem mestu že v izgradnji. Twingi se v Novem mestu že izdelujejo, država in Dars kot investitorja pa še vedno nista pridobila pravnomočnega gradbenega dovoljenja.

Verjamem, da je za občane razlika med državno in občinsko cestno infrastrukturo nekaj, česar ne poznajo. Je pa občina bližje ljudem kot država. In zato tudi bolj razumemo in slišimo težave občanov, ki so hkrati tudi državljani. In novomeška občina svoje odseke ureja v načrtanem vrstnem redu oz. v obsegu, ki ga novomeški promet še lahko prenese. Jasno je, da si ne moremo privoščiti del na dveh mestnih vpadnicah hkrati. V zadnjih letih smo uredili Smrečnikovo ulico, Straško cesto, Topliško cesto, Šmihelsko cesto, Ulico Slavka Gruma, Westrovo cesto, del Seidlove ceste in več ostalih cestnih odsekov izven mesta oz. ostalih mestnih ulic.

Boštjan Pucelj

Še letos sta v načrtu celovita ureditev Jakčeve in Ragovske ulice ter Šmarješke ceste. Glavna težava oz. glavnina zaostankov je torej posledica državne cestne politike Ministrstva za infrastrukturo, ki je urejanje novomeške prometne infrastrukture v zadnjih 3,5 leta popolnoma zanemarilo. Tako je država po štirih letih od sprejetja prostorskega akta (na seji novomeškega občinskega sveta) za šmihelsko obvoznico, ki ureja dostop do Šolskega centra Novo mesto s podvozom pod železnico, šele v zadnjih tednih izvedla javno naročilo za projektiranje. Štiri leta je preteklo od pripravljene dokumentacije za ureditev manjkajočega odseka Šmihelske ceste (ob odcepu Westrove), do izvedbe pa še ni prišlo. Od naročila projektiranja novega mostu v Srebričah je minilo 3,5 leta, država pa še vedno ni naročila projektne dokumentacije za navezovalni cesti do mostu (tako imamo načrtovan most do njiv na obeh straneh reke). Še vedno ni premikov pri projektu rekonstrukcije Šentjernejske ceste, kjer smo šli državi naproti in ji že pred štirimi leti pripravili projektno dokumentacijo, čeprav bi to morali kot upravljavci ceste narediti sami. Lahko bi nadaljeval z navajanjem državnih odsekov, ki so potrebni ureditve tudi v drugih delih mesta (npr. križišče Situla).

Pogosto se sprašujem, na podlagi česa se kot volivci odločamo na volitvah svojih predstavnikov v državni zbor. Morda pa niso pomembne samo delitve, ki Slovence zaznamujejo že od 19. stoletja ali še dlje in so se najbolj krvavo zarezale v našo družbo pred osemdesetimi leti. Glede na številne vsakodnevne kritike občanov bi predpostavil, da je cestna infrastruktura ena od pomembnejših zadev v vsakodnevem življenju državljanov iz novomeške občine. Če bi znali od politikov, ki smo jim namenili svoj glas na volitvah, vsi v en glas zahtevati uresničitve za nas enega od najpomembnejših področij, tj. ureditve novomeške državne cestne infrastrukture, bi se v Ljubljani drugače postavljale projektne prioritete.

Želim vam prijetne pomladne dneve, čim več gibanja na zraku ter druženja s prijatelji in znanci.

> Jure Marolt

BRANKA MOŠKON, ČASTNA OBČANKA MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 2025

»ZRASLA SEM S FOLKLORO, V DRUŽINI SMO VSI PLESALI. TO V ČLOVEKU OSTANE!«

Prvič po letu 2022 bodo v Novem mestu zopet podelili najbolj čislani naziv častne občanke. Za življenjsko delo na področju folklorne dejavnosti ter izjemen prispevek k ohranjanju in poustvarjanju kulturne dediščine na Dolenjskem ga bo prejela Branka Moškon, srce in duša Folklornega društva Kres, ki je ob svoji petdesetletnici tri dni zapovrstjo razprodalo novomeški hram kulture. Na tak ali drugačen način se je dotaknila in zaznamovala življenja številnih. In vedno z obilico dobre volje.

Boštjan Pucelj

Kaj vam pomeni to priznanje? Naziv častnega občana je resnično namenjen le peščici izbranih ...

To je kar velika čast in priznanje za mojo petdesetletno delo. Ljudje so opazili, kaj sem v tem času naredila, in to je res

velika nagrada. Zame je to priznanje še toliko bolj posebno, ker bova s pokojnim možem Marjanom edini par, ki bova to prejela. Zakonskih parov z nazivom častna občana je zelo malo oziroma je to zelo redko. Marjan je namreč ta naziv prejel pred petnajstimi leti.

Kako je izgledala ta simbioza z vašim možem? Oba sta namreč ustvarjala na precej različnih področjih. Sta se dobro ujela?

Zelo sva bila kompatibilna, Marjan je tudi meni vedno pomagal, veliko je hodil z nami naokrog, ker je venomer fotografiral

Boštjan Pucej

in snemal, zato imamo kresovci izredno bogat arhiv. Oba sva bila vedno zelo aktivna, on na svojih področjih, jaz na svojem, a sva to uspešno kombinirala. Cela družina me je vedno podpirala, saj je to delo zelo aktivno.

Kako so izgledali začetki folklor v Novem mestu pred dobrega pol stoletja?

Leta 1975 v Novem mestu ni bilo nobene folklorne, nobene zapuščine, nobene tradicije. Po poroki sem prišla v Novo mesto iz Metlike, kjer je folklor tradicija, saj se prenaša iz roda v rod. Jaz sem plesala, ker je moja mama plesala. To je bila mešana skupina starejših in mlajših in tako se je to izročilo prenašalo. V Novem mestu tega ni bilo, tako da sem morala začeti iz nič, kar je bil tudi zame velik izziv.

Kako ste takrat spoznavali dolensko folkloro, kje ste iskali vse gradivo? Je bilo tega dovolj?

Na prvi razpis, ki smo ga objavili, se je javilo nekaj nadobudnih članov, ki verjetno še niso vedeli, v kaj se spuščajo. V prostorih vrtca na Grmu smo imeli prve vaje. Takoj naslednje leto 8. marca smo imeli že svoj prvi nastop. V ospredju so bili belokranjski plesi, ker sem jih poznala, nato sem se začela intenzivneje izobraževati na tem področju.

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti je organiziral razne tečaje za vodje folklornih skupin tako za

otroške kot odrasle. Učili smo se ples iz vseh slovenskih pokrajin, petje, odrske postavitve, spoznavali smo zanimive načine za predstavitev ljudem. Brez izobraževanja ne gre. Vsak vodja se mora izobraževati, šele tako lahko skupina napreduje.

Ste uživali v tem, ko ste to znanje, ki ste ga pridobili z več kot desetletnim izobraževanjem, vseskozi prenašali na naslednje rodove?

V vseh teh letih sem vzgajala ljudi in tudi vodje, ki so prihajali za mano. Lahko potrdim, da so vodje skupin kakovostne in bodo lahko nadaljevali

moje delo. Tudi sama še ne bom prenehala s tem delom. Še vedno vodim veteransko skupino in tamburaše v Folklornem društvu Kres. Umetniško vodenje skupin, kar pomeni tudi, da ne prestopimo razmišljanja o napredku skupin (katere odrske postavitve, katere kostume, katere običaje predstaviti v določenem trenutku), pa prevzemajo drugi. Danes mora biti vse narejeno na izredno visoki ravni; tega se zavedam in zaupam svojim naslednikom. Čeprav ohranjamo ljudsko izročilo, ga moramo tudi posodobljati, saj se ves čas spreminja in mi z njim.

Jaka Šulin

50 let je zelo dolga doba. Le redka društva ohranijo svoje poslanstvo pri življenju tudi pol stoletja in več. Kako vam je to uspelo?

V teh petdesetih letih so bili viški, nato pa so nekateri člani odšli. Le ena članica je vztrajala vseh petdeset let (*smeh*), tako da je bilo treba pogosto začeti povsem na novo. Dobra volja je res najboljša. Na začetku so bili člani starejši, nato pa so na moje povabilo prišli novi člani iz šol in nato nadaljevali. Če se jih v ljudskem izročilu vzgaja že od začetka, je to veliko lažje. Svojičas smo imeli samo v 4. in 5. razredu deset parov. Tem generacijam mladih je to zanimivo, še posebej dekletom, da se oblečejo v nošo. Kasneje pa je to težje, saj so pri mladih v ospredju druge stvari. Pri nas je tako, da vse štiri moje vnučke plešejo, tudi otroci naših ostalih plesalcev so pogosto pri nas, oni povabijo še druge in tako se ustvari neka skupina. Ta krog se širi, neprestano pa je treba vabiti nove in nove člane.

Vaši veliki koncerti ob petdesetletnici Folklornega društva Kres v Kulturnem centru Janeza Trdine so bili vsi razprodani. Čemu pripisujete ta uspeh? Je bilo naporno?

Koncept celotne prireditve je bil tak, da smo želeli prikazati čim več in je bilo zelo malo časa za preoblačenje. Naše postavitve so bile tri- do štiriminutne;

če bi bile predolge, ljudem ne bi bile zanimive. Tudi koncert bi bil lahko hitro predolg. Vse je bilo zelo dinamično.

Vsi smo bili zelo srečni in presenečeni, da smo lahko razprodali tri koncerte. Zaradi res ogromnega zanimanja ljudi bi z lahkoto še četrtega. Morda se bomo kmalu napotili tudi v bližnje kulturne domove, npr. v Škocjan ... Res lep odziv ljudi nas je presenetil, ta dogodek pa smo tudi močno promovirali. Oglaševali smo na jumbo plakatih, družabnih omrežjih, ustno skoraj brez prestanka, in uspelo nam je.

Kakšna je danes slika folklor v Sloveniji? Jo dovolj dobro poznamo in cenimo?

Žal naša država ni najbolj naklonjena temu izročilu. Premalo smo samozavestni, premalo poudarjamo svoje korenine. Želela bi si, da imajo skupine, ki se ukvarjajo s tem, boljši vpogled v to, kaj se je včasih dogajalo in kako so ljudje takrat živeli: vse je bilo ročno, delali so na poljih, po vsakem delu so peli, plesali, se družili ... Tega danes žal ni več.

Zrasla sem s folkloro, v družini smo vsi plesali. Moja mladost v Metliki je bila povezana s folkloro, z ljudskimi plesi in tamburaši. To so moji spomini in to v človeku ostane. Ko sem začela v Novem mestu, sem tudi zato nadaljevala z dobro voljo. Žal pa je tako, da se ljudje starajo,

mladih pa ni. Treba je poskrbeti za mladino, za podmladek, potem sledi uspeh. V Kresu sta trenutno zelo močni otroška in mladinska sekcija, tako da ni bojzani, da bo to zamrlo. Če bi sloneli le na starejših, potem ne bi bili tako uspešni.

Vam je sedaj kaj dolgčas?

Ah, kje pa, včasih je časa še premalo. Sedaj vodim veteransko sekcijo Kresa in tamburaše, skupino vodim še v Trebnjem in Občicah, tako da sem »zasedena« cel teden.

Kje vidite Folkloro društvo Kres čez 50 let?

Vprašanje, kaj bo naredila umetna inteligenca in kam se bodo usmerjali ljudje. Ko se vključiš v neko društvo, postaneš del skupine. Ta skupina živi, pletejo se medsebojni odnosi, prijateljstva, pogovori, odnosi. Ni pomemben le posameznik, to pa je danes velik izziv, kajti ljudje so se zelo odtujili. Obdobje koronavirusa je res naredilo veliko škodo. Če pa si član društva, moraš prihajati na vaje. To je obveznost, le tako lahko društvo napreduje. Danes pa ljudje žal nočejo te obveznosti.

Sta Branka Moškon in Kres neločljivo povezana?

Seveda, saj sva že kot star zakonski par (*smeh*). Rada pravim, da je Kres moj otrok, ki sem ga vzgajala po najboljših močeh!

Boštjan Pucej

NAGRADE IN PRIZNANJA MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 2025

Mestna občina Novo mesto s podelitvijo nagrad in priznanj tudi letos izpostavlja posameznike, ki s svojim delom, znanjem in predanostjo pomembno soustvarjajo podobo naše skupnosti. Letošnji nagrajenci so vsak na svojem področju – literarnem, raziskovalnem, kulturnem, športnem in humanitarnem – pustili trajen pečat v Novem mestu in širšem dolenjskem prostoru. S svojim zgledom potrjujejo, da skupnost raste tam, kjer posamezniki delujejo odgovorno, srčno in z mislijo na prihodnje rodove. Nagrade in priznanja Mestne občine Novo mesto za leto 2025 so tako izraz hvaležnosti in spoštovanja do ljudi, ki Novo mesto bogatijo z dejanji in jasnim zavedanjem, da je moč skupnosti v predanih posameznikih.

Robert Kokol – Foto Asja

ČASTNA OBČANKA MESTNE OBČINE NOVO MESTO

BRANKA MOŠKON

Branka Moškon je ena najvidnejših ustvarjalk in poustvarjalk dolenjske folklorne dediščine; njena prizadevanja za obuditev folklorne dejavnosti na Dolenjskem so se začela že v začetku 70-ih let, kmalu po tem, ko se je preselila v Novo mesto.

Na njeno pobudo je Zveza kulturno-prosvetnih organizacij leta 1975 ustanovila folklorno skupino, ki je z nastankom novih sekcij prerasla v Folklorno društvo Kres, v katerem je bila Branka Moškon pet desetletij umetniška vodja. Ustvarila je številne koreografije, ki so bile izbrane za državna srečanja folklornih skupin, mnoge pa so bile predstavljene tudi na mednarodnih festivalih. V sodelovanju s stroko je poskrbela za obnovo dolenjske ljudske noše, da je po dveh stoletjih dobila oblačilno podobo, ki dandanes služi kot kostumski vzorec za vse, ki postavljajo na oder dolenjsko (oblačilno) dediščino. Pod njenim vodstvom je bilo Folklorno društvo Kres pobudnik in ustanovitelj mednarodnega folklornega festivala SloFolk; ta je s koncerti tujih in domačih folklornih skupin občinstvu omogočal spoznavanje kulture in običajev drugih narodov in narodnosti.

Branka Moškon je bila dolga leta strokovna spremljevalka srečanj folklornih skupin pri Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Sklad jo je za njeno delo nagradil s številnimi priznanji, tudi z odličjem – srebrno plaketo za dolgoletno delo pri ohranjanju in poustvarjanju kulturne dediščine Dolenjske. Za svoje delo je prejela nagrado evropskega združenja folklornih festivalov in folklorne umetnosti. Leta 1985 je prejela Trdinovo nagrado za pionirsko delo pri razvoju folklorne dejavnosti na Dolenjskem in dolgoletno vodenje skupine Kres, leta 2014 pa nagrado Mestne občine Novo mesto za pomembnejše trajne uspehe na kulturnem področju ter za obujanje in ohranjanje ljudskega izročila.

Branka Moškon je izjemna folklorna ustvarjalka in poustvarjalka plesne kulture Dolenjske, ki je z mentorstvom mladim, verodostojnostjo, kostumsko podobo in glasbili pomembno prispevala k razvoju in promociji kulturne zgodovine Novega mesta za prihodnje generacije.

NAGRADE MESTNE OBČINE NOVO MESTO

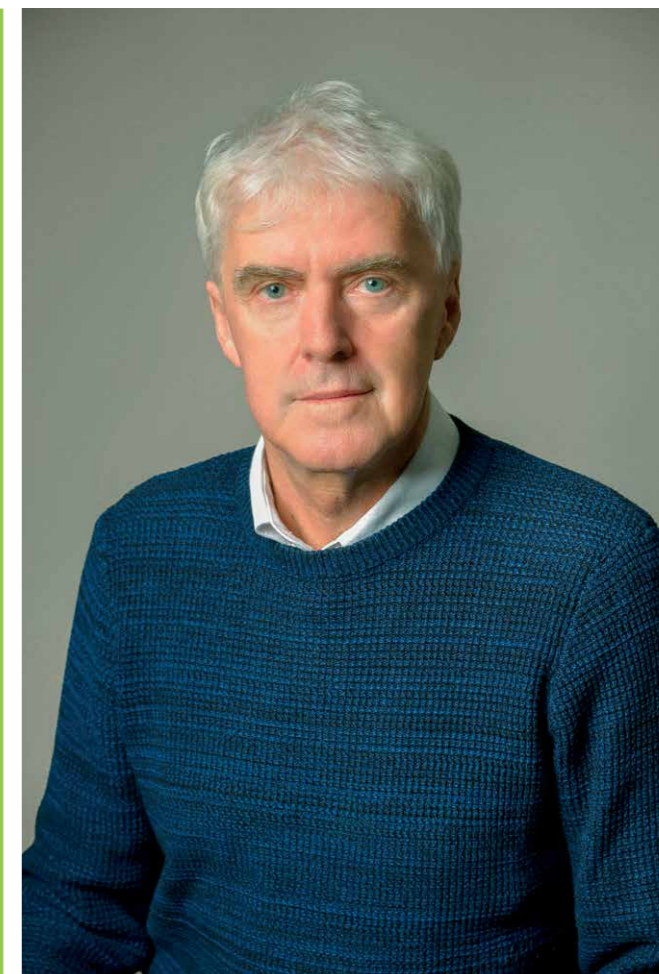

ĐURO OLUIĆ

Đuro Oluić že več kot 30 let neprekinjeno, predano, odgovorno ter z veliko znanja, predvsem pa z veliko mero ljubezni, deluje na področju športne vzgoje otrok in mladine, in sicer pod imenom »Gripovi tedni mladih«, ki potekajo tako med poletnimi kot tudi med zimskimi počitnicami. S svojim delom pomembno in trajno zaznamuje življenja otrok iz Novega mesta in širše okolice.

Đuro Oluić ni zgolj vodja otrok na taborih, ampak tudi športni pedagog, vzgojitelj, mentor in zgled, ki s športom otrokom in mladostnikom predaja vrednote samostojnosti, predanosti, vztrajnosti, spoštovanja, sodelovanja, poštene igre ter zdravega načina življenja brez ekranov, v naravi in med prijatelji.

Đuro Oluić pri svojem delu še vedno izkazuje izjemno predanost, potrpežljivost in človečnost, kar mu prinaša spoštovanje otrok, staršev in strokovne javnosti. Njegov prispevek k razvoju športa med mladimi v Mestni občini Novo mesto ter v širši okolici je neprecenljiv.

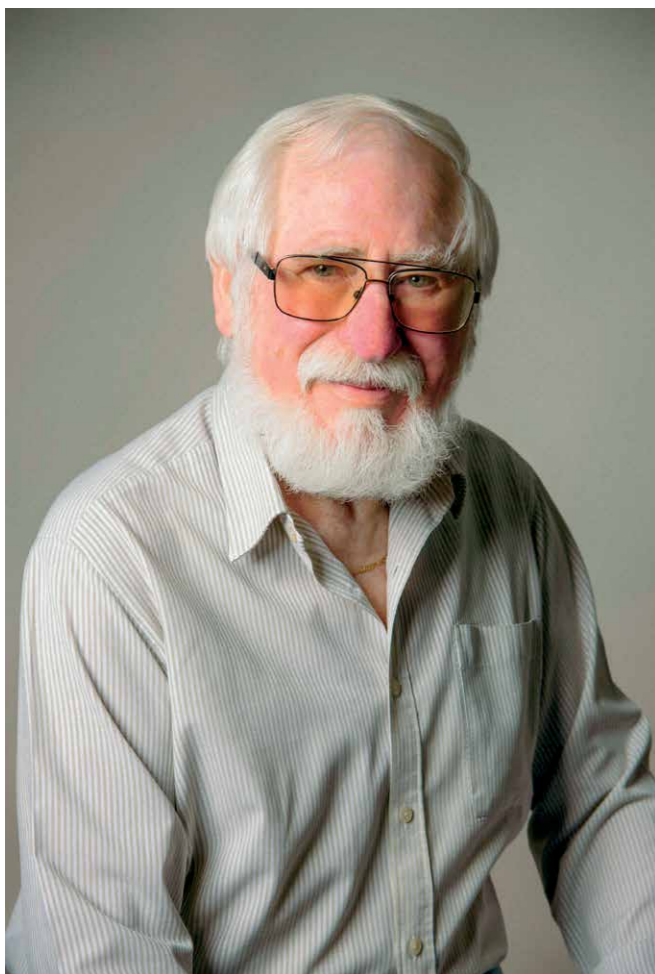
MIRAN JERMAN

Miran Jerman je več kot 55 let aktiven na različnih področjih športa v Novem mestu in širše. Po končani fakulteti za šport je bil trener mladih selekcij košarkarskega kluba Krka, deset let je služboval na osnovni šoli, leta 2002 pa je s somišljeniki ustanovil Ženski košarkarski klub Krka, katerega predsednik je bil 21 let.

Zelo veliko je prispeval k razvoju športne rekreacije v Novem mestu in k ohranjanju delavskih športnih iger, ki so v letu 2025 doživele že svojo 65. izvedbo. Miran Jerman je več kot 36 let sodeloval pri programih, namenjenih športu za otroke in mladino, leta 1993 je postal tudi vodja enega največjih področnih centrov – Dolenjska in ga uspešno vodil do konca službene kariere.

Za delo v športu je prejel mnoga priznanja, in sicer državno plaketo Staneta Bloudka za življenjsko delo na področju športa, zlato občinsko značko za dolgoletno uspešno delo na področju športa, priznanje Društva športnih pedagogov Slovenije za delo na področju športa otrok in mladine, priznanje Zavoda za šport Republike Slovenije za dolgoletno sodelovanje v interesnih programih športa otrok in mladine.

TRDINOVA NAGRADA

ANTON JAKŠE

Anton Jakše se je rodil na Škrjančah pri Novem mestu. Po šolanju na Gimnaziji Novo mesto, kjer je bil dve leti tudi urednik srednješolskega glasila Stezice, za kar je prejel Westrovo priznanje, je na Pedagoški akademiji v Ljubljani študiral slovenščino in knjižničarstvo. Kot absolvent je odšel na Švedsko in tam ostal 14 let.

V Stockholmu je organiziral dopolnilno šolo slovenskega jezika, izdajal glasilo Naš glas in vodil slovenske oddaje na radiu. Leta 1979 je izdal pesniško zbirko Štiri pota in razpotja. Po vrnitvi v Novo mesto je kot novinar in urednik Dolenjskega lista objavil več knjig s skoraj 650 pogovori s starejšimi Dolenjci, s čimer je dokumentiral življenje in jezik pokrajine.

Njegova dela, kot so Dolenjski obrazi, Naše korenine, Iz takih korenin, Okus po pelinu in Poti iz sanj, Tak je bil naš čas in Oh, ta ljubezen, so bila med bralci zelo priljubljena, dobro sprejeta in večinoma razprodana. Posebno pozornost je namenil ohranjanju slovenskega jezika in izročila; dragoceno pričevanje so zvočni zapisi, od katerih jih je veliko predal Dolenjskemu muzeju Novo mesto.

GRB MESTNE OBČINE NOVO MESTO

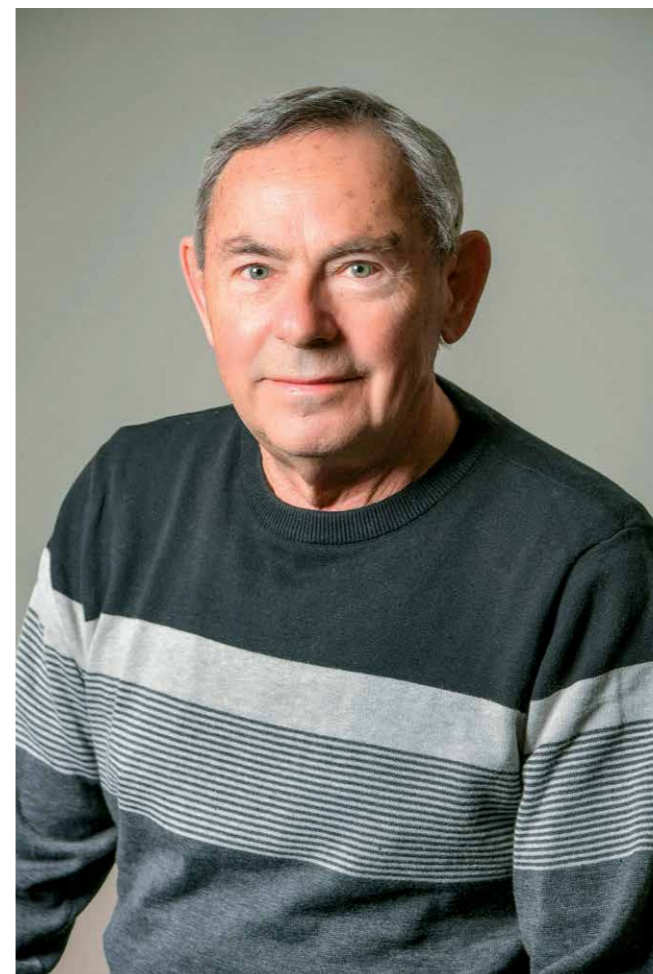
SONJA HAJNŠEK

Sonja Hajnšek je predana prostovoljka že 30 let. Kar dvajset let je vodila Krajevno organizacijo Rdečega križa Drska in si pri tem vedno prizadevala za večjo družbeno veljavo humanitarnega dela in prostovoljstva v skupnosti.

Sonjo Hajnšek odlikujejo preproste, a pomembne človeške lastnosti: poštenost, volja, elan, delavnost, odprtost in odkritost, ki gredo z roko v roki z načeli Rdečega križa. Največ ji pomenijo delo s prostovoljkami, skrb za starejše, obiskovanje jubilarov, organiziranje krvodajalcev in skrb ter preskrba socialno šibkih in otrok.

Humanitarno delo Sonje Hajnšek ni bilo prezrto, saj je leta 2003 prejela priznanje Krajevne skupnosti Drska za humanitarno dejavnost, leta 2021 pa zlati znak Rdečega križa Slovenije.

GRB MESTNE OBČINE NOVO MESTO

BORIVOJ LADIŠIČ

Borivoj Ladišič se z raziskovanjem in dokumentiranjem jam ukvarja od leta 1978, ko se je včlanil v Jamarski klub Novo mesto. Danes je jugovzhodna Slovenija ravno zahvaljujoč Borivoju Ladišiču najboljše dokumentirano jamarsko območje v Sloveniji.

Je tudi vodja Katastra jam Jamarskega kluba Novo mesto. Redno se udeležuje klubskih akcij, sodeluje pri izobraževanju mlajše generacije jamarjev in že več kot štiri desetletja objavlja strokovne prispevke v publikacijah Jamarskega kluba Novo mesto Dolenjski kras in Bilten ter v glasilih Jamarske zveze Slovenije Naše jame in Jamar.

Vestno, strokovno in požrtvovalno delo Borivoja Ladišiča je prepoznala tudi Jamarska zveza Slovenije, ki mu je leta 1988 podelila srebrni znak ter leta 2006 zlati znak, leta 2016 pa je prejel njeno najvišje priznanje – plaketo z zlatim znakom.

MARIJA JAKŠE

Marija Jakše se je rodila v mirnopski dolini na večji kmetiji. Po rojstvu najmlajše hčerke je ostala doma na moževi kmetiji z željo, da se posveti družini in delu na domačiji.

Marija Jakše je aktivna članica v Društvu kmečkih žena od njegove ustanovitve l. 1997, v upravnem odboru pa deluje že enaindvajseto leto. Aktivna je v dramski skupini in se udeležuje razstav domačih dobrot, za kar je prejela že ok. 130 priznanj. Sodeluje tudi z Domom starejših občanov Novo mesto in z vrtci, v katerih organizira razne delavnice.

Marija Jakše je aktivna članica Prostovoljnega gasilskega društva Mali Podljuden ter Turističnega društva Straža, kjer sodeluje pri ohranjanju dediščine.

Zavzetost Marije Jakše je prepoznala Zveza kmetic Slovenije in jo leta 2018 izbrala za kmetico leta. Leta 2019 je bila Marija Jakše izbrana za osebnost meseca na Vašem kanalu, kot kmetica leta pa še vedno aktivno promovira Društvo kmečkih žena Novo mesto in Mestno občino Novo mesto po vsej Sloveniji.

NOVO MESTO KREPI OSKRBO ZA STAREJŠE: OD HOSPICA DO CENTRA ZA DEMENCO

V Mestni občini Novo mesto smo v zadnjih letih naredili pomembne korake pri razvoju infrastrukture za starejše. S konkretnimi projekti uresničujemo Strategijo dolgožive družbe 2025–2035 in postavljamo temelje sodobne, dostopne in človeku prijazne oskrbe v regiji.

Peter Žunič Fabjančič

HIŠA HOSPIC: SKUPNA NALOŽBA ZA DOSTOJANSTVO V ZADNJEM OBDOBJU ŽIVLJENJA

Decembra 2025 je osem dolenjskih in belokranjskih občin podpisalo dogovor o izgradnji Hiše hospic na Lešnici. Objekt bo po ljubljanskem šele drugi tovrstni v Sloveniji in bo ponujal celostno paliativno oskrbo za neozdravljivo bolne.

Hiša bo zrasla na mestu nekdanjega vrtca Marjetica, nekoč doma prve slovenske kirurginje, prim. dr. Marije Masten. Ta simbolni prostor bo preurejen v sodobno, domače in prilagojeno okolje za bolnike in njihove svojce. Projekt podpira tudi novomeški odbor Slovenskega društva Hospic, ki že dve desetletji deluje na terenu.

SKUPNOSTNI CENTER ZA DEMENCO: REGIJSKI PROJEKT ZA PRIHODNOST

Na področju kognitivnih bolezní in demence je občina uspešno kandidirala na razpisu Ministrstva za solidarno prihodnost in skupaj s konzorcijem partnerjev pridobila 1.158.000 evrov evropskih sredstev za izgradnjo skupnostnega centra za demenco. Skupna vrednost projekta znaša skoraj 1,6 milijona evrov.

Center bo umeščen v Graščino Srebrniče, pomemben kulturni objekt, ki ga občina s tem projektom ohranja in revitalizira. Novi center bo izboljšal dostop do dnevnik oblik oskrbe, izobraževanj in programov za svojce, strokovnjake ter nevladne organizacije.

JASNO ZAČRTANA PRIHODNOST

Oba projekta – Hiša hospic in Center za demenco – imata skupen cilj: zagotoviti dostojno, strokovno in dosegljivo podporo starejšim ter razbremeniti njihove družine. V Mestni občini Novo mesto s temi naložbami odgovarjamo na izzive starajoče se družbe in jih rešujemo odgovorno ter dolgoročno. »V Novem mestu se zavedamo, da je kakovost življenja starejših eden ključnih kazalnikov razvitosti skupnosti. Projekta Hiše hospic in skupnostnega centra za demenco sta odgovor na realne potrebe ljudi, ki se danes dotikajo skoraj vsake družine. Z obema investicijama gradimo sistem, ki temelji na dostojanstvu, strokovnosti in bližini. Ponosni smo, da smo pri tem povezali občine, stroko in nevladne organizacije. To so projekti, ki presegajo mandate – so naložba v prihodnost naših ljudi in naše regije,« je o konkretnih investicijah povedal Gregor Macedoni, župan Mestne občine Novo mesto.

NA DRSKI NAČRTUJEMO GRADNJO NOVEGA VRTCA

Mestna občina Novo mesto načrtuje izgradnjo novega vrtca, ki bo zgrajen neposredno ob Osnovni šoli Drska. Novi vrtec bo omogočil vzpostavitev šestih novih oddelkov in bo umeščen v največjo stanovanjsko sosesko v Novem mestu, kjer je tudi v prihodnje predvidena gradnja novih stanovanjskih enot.

Novi vrtec, sodobno zasnovan, bo obsegal dva nivoja – v pritličju bodo igralnice in prostori za vzgojitelje, v njegovi kletni etaži pa centralna kuhinja, kjer se bo pripravljala hrana za vse enote vrtca Pedenjped.

Vrtec Pedenjped je eden največjih v Novem mestu, saj ima kar osem enot, razporejenih po različnih lokacijah. Z novim vrtcem, ki bo sprejel do 100 otrok, bomo pridobili nove, sodobne igralne prostore, ki bodo omogočali kakovostno izvajanje programov predšolske vzgoje.

Na področju infrastrukture, namenjene vzgoji in izobraževanju, v Mestni občini Novo mesto aktivno uresničujemo svoje načrte: v preteklem letu smo kupili stavbo nekdanjega vrtca Jana v ulici Pod

Trško goro, kjer sta urejena dva oddelka, nov dvooddelčni vrtec je zaživel tudi v prenovljeni stari šoli v Gabrju. Poleg tega poteka izgradnja prizidka vrtca Labod, v

katerem bodo štiri dodatni oddelki, načrtujemo pa tudi izgradnjo trioddelčnega vrtca v Podbrezniku.

N<O> MESTO PIŠE PRIHODNOST. ŽE 661 LET.

Prenovljeni Narodni dom

Drage občanke, cenjeni občani, iskrene čestitke ob občinskem prazniku Mestne občine Novo mesto! Hvala, ker skupaj ustvarjamo prostor kulture, sodelovanja in navdiha - za vse generacije.

Župan Gregor Macedoni s sodelavci

KRONIKA OBČINSKEGA SVETA,

DECEMBER 2025–FEBRUAR 2026

NOVA GENERACIJA ŠTIPENDISTOV

Na decembrski seji občinskega sveta je bila predstavljena nova generacija občinskih študentov oz. prejemnikov enkratne denarne pomoči. Izredne študentske in enkratne denarne pomoči za izobraževanje v tujini podeljujemo od leta 2016, s čimer v Novem mestu podpiramo in nadgrajujemo perspektivne mlade, ki na različnih področjih dosegajo izjemne dosežke.

Z novimi prejemniki ima občina skupno osem prejemnikov študentskih. Nova študentka sta Filip Judež, dijak tehniške gimnazije na Šolskem centru Novo mesto, ki se uspešno udejstvuje na državnih tekmovanjih iz matematike, fizike, kemije in astronomije ter je aktiven tudi na športnem področju, ter Tija Žura, študentka biologije na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Enkratno denarno pomoč je prejela Ema Starešinič, študentka Univerze umetnosti v Berlinu, ene največjih umetniških univerz v Evropi.

SPREMEMBE IZRAČUNA NUSZ ZA PODPORO GOSPODARSTVU

Občinski svet je potrdil predlog spremenjenega izračuna nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč (NUSZ), ki določa nižjo vrednost točke za izračun nadomestila na območju poslovnih dejavnosti podjetja Revoz, in sicer za 15 %. S tem podpiramo prizadevanja za ohranjanje proizvodnje in delovnih mest v lokalnem okolju, spodbujamo investicijski cikel in izražamo podporo visokotehnološki avtomobilski proizvodnji za pomembnega izvoznika in enega največjih delodajalcev v občini in širši regiji.

BREZ KOMUNALNEGA PRISPEVKA ZA GASILSKE DOMOVE

Občinski svet je sprejel spremembe Odloka o obročnem plačevanju, občinskih oprostitvah in upoštevanju preteklih vlaganj pri odmeri komunalnega prispevka na območju Mestne občine Novo mesto. S predlagano spremembo je bil odlok usklajen z Zakonom o urejanju prostora, izenačene pa bodo vrste posegov pri oprostitvi plačila komunalnega prispevka, kar pomeni, da bo oprostitve vezana izključno na vrsto objekta. S spremembo bo tako omogočena 100-odstotna oprostitve plačila komunalnega prispevka za gasilske domove.

SEZNANITEV Z IZVAJANJEM UKREPOV OBČINSKIH STRATEGIJ

Mestna občina Novo mesto že vrsto let uresničuje svoj strateški načrt, kar potrjujejo številni projekti, ki jih občina izvaja na vseh področjih svojega delovanja. Le-ti se prek izvedbenih načrtov oziroma konkretnih ukrepov uresničujejo skozi proračune, sprejete na letni ravni, in načrte razvojnih programov. Svetniki so se na seji seznanili s trenutnim izvajanjem enajstih strategij in potrdili skupno poročilo o izvajanju Strategije razvoja MONM do leta 2030, Strategije športa v MONM do leta 2030, Strategije MONM za mlade do leta 2030, Strategije na področju kulture v MONM do leta 2030, Strategije za Rome v MONM do leta 2030, Strategije razvoja turizma v MONM do leta 2030, Strategija dolgožive družbe za obdobje 2025 do 2035, Stanovanjskega programa MONM do leta 2030, Trajnostne urbane strategije Novo mesto do leta 2030, Celostne prometne strategije MONM in Strategije opremljanja MONM s komunalno infrastrukturo za

odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode. Seznanili so se tudi z letnim programom športa za prihodnje leto.

POTRJE NE DOPOLNITVE IN SPREMEMBE STRATEGIJE ZA ROME

Predlagana sprememba oziroma prilagoditev ukrepov občinske strategije za Rome daje večji poudarek vključevanju romskih otrok v vrtec in šolo, predvidena je vzpostavitev skrajšanih izobraževalnih programov, v izvajanje katerih je načrtovana vključitev širokega kroga deležnikov, vključno s predstavniki Centrov za socialno delo. Predlogi sprememb so usmerjeni tudi v zagotovitev prostorskih kapacitet in dodatnega kadra, kar je glede na zahtevnost dela izziv, novela strategija pa se nanaša tudi na izplačilo socialne pomoči, ki bi bila v določeni meri pogojena z vključevanjem v javna dela in druge oblike zaposlitve. V poročilu o izvajanju strategije je bila podana ugotovitev, da se strokovni delavci na terenu srečujejo s številnimi ovirami, ki v veliki meri izhajajo iz pomanjkanja interesa romske skupnosti za aktiven pristop k uresničevanju predlogov in pobud za ureditev infrastrukture in bivalnih pogojev ter predvsem za že omenjeno potrebo po intenzivnejšem vključevanju otrok in odraslih v izobraževalne programe.

USKLAJENE NOVE CENE VRTCEV

Občinski svet je obravnaval predlog spremembe sklepa o cenah vrtcev; po veljavnem sklepu bi se morale cene programov vrtcev s 1. 1. 2026 povečati za odstotek dviga minimalne plače. Ker so se zaradi sklepa ministra za delo, družino, socialo in enake možnosti minimalne plače januarja dvignile za 16,6 %, bi se morale tako za enak odstotek dvigniti tudi cene vrtcev in s tem tudi plačila staršev. Občinska uprava je opravila analizo in pregled finančnega poslovanja vrtcev. Kljub dvigu minimalne plače za 16,6 % je bila sprejeta odločitev, da se občinskemu svetu predlaga znižani dvig le v višini 3,2 %, kar so občinski svetniki soglasno podprli.

POTRJE N ODLOK O UREDITVI CESTNEGA PROMETA

Občinski svet je potrdil tudi Odlok o ureditvi cestnega prometa z namenom uskladitve ureditve cestnega prometa z veljavno zakonodajo ter poenostavitve postopkov dostopa v območje mestnega jedra. Z odlokom so uvedene tudi posamezne ureditve za območje za pešce na način, ki bo na območju za pešce na Glavnem trgu v času za dostavo (med 6. in 10. uro) omogočil izvajanje dostave s čim manjšimi administrativnimi ovirami, pri tem pa še vedno ohranjal nadzor nad vstopom v območje za pešce.

ZNANI PREJEMNIKI OBČINSKIH NAGRAD ZA LETO 2025

Novomeški svetniki so na prvi letošnji seji potrdili nagrajence Mestne občine Novo mesto za leto 2025. Komisija za priznanja in nagrade je občinskemu svetu v potrditev predlagala skupno 7 občinskih priznanj oz. nagrad, podeljen pa je tudi naziv častne občanke Mestne občine Novo mesto – naziv bo prejela Branka Moškon, in sicer za življenjsko delo na področju folklorne dejavnosti ter izjemen prispevek k ohranjanju in poustvarjanju kulturne dediščine na Dolenjskem.

Več informacij o sejah občinskega sveta je na voljo na spletni strani novomesto.si.

PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

TUDI OBČANI IN OBČANKE ODLOČAMO IN VPLIVAMO

Neposreden vpliv občanov na porabo proračuna

Demokracija etimološko pomeni vladavino ljudstva. Da bi ljudstvo lahko res vladalo, smo razvili dve vrsti demokracije, posredno in neposredno demokracijo. Posredna demokracija je nujna, če želimo, da sistem deluje. V praksi to pomeni, da se vsake štiri leta odpravimo na volitve in s svojim glasom podelimo mandat za upravljanje tistemu, ki mu najbolj zaupamo in nam je njegov program najbližje. Tako dobimo predsednike, župane, poslance, svetnike ... Pri neposredni demokraciji pa tistega, ki mu je bil podeljen mandat za upravljanje, preskočimo. Takrat ljudstvo samo odloči, kaj se bo izvajalo in koliko sredstev bomo za to namenili.

Idealna oblika upravljanja javnega je kombinacija posredne in neposredne demokracije. Prva zagotavlja operativnost, druga pa razvoj v skladu z dejanskimi potrebami in željami ljudstva – občanov in občanov.

Način vzpostavitve pogojev za neposredno demokracijo je več; eden od teh je tudi participativni proračun, ki je po definiciji *inovativna oblika demokratične soupravljanja (co-governance), ki v postopek odločanja o dodelitvi (allocation) javnih sredstev vključuje tudi državljane.*

Prvi primer participativnega proračuna sega v leto 1989, v Brazilijo, kjer so

občani mesta Porto Alegre odločali o vlaganjih v infrastrukturne projekte. Zaradi večje pravičnosti pri razporejanju sredstev so se hitro pokazali številni pozitivni učinki na razvoj mest. Sledilo je tudi večje zaupanje v lokalno oblast. A v tem oddaljenem kraju se je vse skupaj samo začelo. Danes imajo participativni proračun v New Yorku, Berlinu, MadrMidu, Seulu, med drugim tudi v Parizu, ki letno za participativni proračun namenijo neverjetnih 100 milijonov evrov. Na Portugalskem so naredili še korak naprej in leta 2017 uvedli participativni proračun na nacionalni ravni. Z Gibanjem Svoboda je tudi Novo mesto leta 2024 dobilo participativni proračun kot orodje sodobnega soupravljanja. Na našo pobudo se je leta 2024 tudi novomeška občina pridružila številnim slovenskim mestom in uvedla participativni proračun. V prvi izvedbi je Mestna občina Novo mesto za izvedbo projektov v okviru participativnega proračuna namenila 100.000 evrov. Občanke in občani so predlagali izvedbo 160 projektov, izmed katerih je slabih 1.000 glasovalcev izbralo 12 projektov, ki so bili izvedeni v letu 2025. Polovica sredstev je bila namenjena za projekte v mestnih, polovica v primestnih krajevnih skupnostih.

V letu 2026 in 2027 bo za izvedbo participativnega proračuna namenjenih enkrat več sredstev, in sicer 200.000 evrov. Moja osebna želja je, da bi bilo za participativni proračun v Mestni občini Novo mesto namenjenih vsaj 600.000 evrov letno, s

čimer bi dosegli delež participativnega proračuna mesta Pariz, kjer zanj namenijo 100.000.000 evrov, ustaljena praksa pa naj bo 10 % celotnega proračuna, kar bi občanom in občankam omogočilo, da bi odločali tudi o infrastrukturnih in drugih projektih največjih vrednosti.

Izvedene projekte si pogledajte na www.idejezanovomesto.si.

Več sredstev pomeni več vpliva.

A participacija pozna še številne druge načine in poti. Stalna in sistemska vključenost javnosti mora postati ustavljen način vodenja, saj ta spodbuja različne ideje, ki vedno zagotavljajo boljše rešitve!

Matija Škof, svetniška skupina Gibanje Svoboda

SKUPNOST NI SAMOUMEVNA – ŽE TRETJI MANDAT JO POSTAVLJAMO NA PRVO MESTO!

V letu 2026 smo vstopili v zaključek tretjega mandata, odkar smo v Listi Gregorja Macedonija prevzeli odgovornost soustvarjati in usmerjati razvoj Novega mesta. Ob tem se gotovo ponosno oziramo na prehojeno pot, po drugi strani pa se z uspešno zaključenimi projekti odpirajo vedno novi izzivi in zagnanosti nam tudi v teh mesecih ne primanjkuje.

Na pobudo naše svetniške skupine se bomo v tem letu v Novem mestu še bolj osredotočili na osnovne gradnike naše skupnosti – na družine. Na vse tisto, kar nas povezuje, kar osmišlja našo skupno identiteto in kar nikakor ne smemo jemati za samoumevno. Ni nam vseeno za prihodnost naših otrok, za pogoje, ki jih ustvarjamo za najbolj produktivne generacije, nikakor pa ne gre zapostaviti tudi izzivov vedno bolj dolgožive družbe.

Pri tem ne gre za nove postulate. Gre za ideje, ki se zelo očitno odražajo v projektih preteklih let kot tudi v zgodbah, ki so pred nami v teh mesecih. Dočakali smo ustanovitev javne novomeške univerze, snujemo prenovno in gradnjo vrtcev in šol, z večnamensko potjo želimo urbanemu delu mesta približati podgorjansko središče, v slovenskem merilu orjemo ledino na področju oskrbe dementnih bolnikov in paliative, v mestnem jedru prenavljamo tržnico, najstarejši Narodni dom in legendarno Loko.

Peter Žunič Fabjančič

Poudarjamo kakovost, stabilnost in kontinuiteto. Zavezani smo k iskanju priložnosti, ob tem pa nas ni strah širine in delovanja zunaj ustaljenih tirnic, ker nam je mar in ker si Novo mesto, predvsem pa Novomeščanke in Novomeščani, to zaslužimo. Vabimo vas, da ste v teh prizadevanjih aktivni sopotniki, povratna informacija s terena je ključnega pomena pri določanju prioritete in pri iskanju celovitih odgovorov, zato bomo zelo veseli vaših mnenj in predlogov.

*Urban Kramar,
svetniška skupina Lista Gregorja Macedonija*

KAKOVOST BIVANJA TEMELJI NA POVEZOVANJU GENERACIJ

Spodbudno je, da je vprašanje dolgotrajne oskrbe postalo politično prepoznano težava in da vzpostavitev sistema podpirajo vse stranke. To poglavje je odprla že prejšnja desna vlada na koncu svojega mandata, trenutna leva pa ga je zadnja štiri leta poskušala izpeljati.

Dolgotrajna oskrba je sistem, ki je primarno namenjen temu, da bomo starost lahko preživljali doma, med znanimi ljudmi in v znanem okolju. Sistem mora razbremeniti domove za starejše in družinam olajšati breme skrbi.

Trenutno dolgotrajna oskrba tega name na ne izpolnjuje. Oskrbe na domu ni. Niti en starostnik več ni vključen v sistem na tak način. Vse, kar je zadnja štiri leta izpeljal odgovorni minister, se dotika starostnikov, ki so že v domovih za starejše. Te osebe imajo subvencioniran strošek bivanja v domu, in še to samo tistix, ki so se prebili skozi ogromno papirologije.

Dolgotrajna oskrba je širok pojem. Zajema lahko tudi zelo drage projekte, kot sta gradnja varovanih stanovanj ali arhitekturna prenova domov. Mnogi bi recimo lahko ostali v domačem okolju ob vgradnji dvigala ali sistema za klic na pomoč, ob prenovi kopalnice ali kuhinje ipd.

Ko še nismo govorili o državnem sistemu dolgotrajne oskrbe, je v Novem mestu že zaživel projekt odprave arhitekturnih ovir v večstanovanjskih objektih. V preteklem letu je bilo za subvencije pri vgradnji dvigal namenjenih 25 tisoč evrov.

Dolgotrajna oskrba niso zgolj drage in zapletene rešitve, ki jih mora vzpostaviti država. Je tudi izboljšanje kakovosti življenja prek povezovanja generacij. Velika vrednota v starosti je ohranjanje varnosti in socialnega stika. Od povsem praktičnih težav, ko je treba v lekarno

po zdravila, do čisto človeških, kot so pogovori in občutek povezanosti. Ravno v »mehkih vsebinah« se lahko izkaže lokalna skupnost, ki prek društev in humanitarnih organizacij lahko vzpostavi zaupanja vredne storitve za kakovostno bivanje starejših.

*Marko Dvornik,
svetniška skupina NSi*

OTROK KOT OGLEDALO: KJE SE ZAČNE SKUPNOST?

Skupnost se ne začne v zakonih ali institucijah, temveč v očeh otroka. Začne se v kakovosti naših odnosov – v tem, kako odrasli vstopamo vanje, kako poslušamo in kako prevzemamo odgovornost za tiste, ki so šibkejši. Družina je temelj, v kateri se človek uči sveta. V njej otrok ne ponotranji le besed, temveč tiha pravila bivanja: ali je skrb samoumevna ljubezen ali nagrada za pridnost; ali je moč varno zavetje ali nepredvidljiv nadzor; ali je bližina vir moči ali breme.

Teh izkušenj otrok ne odloži ob vstopu v vrtec ali šolo. Nosi jih s seboj kot notranji kompas. Če doma živi v okolju, v katerem je skrb nevidna, naložena predvsem eni osebi – pogosto materi – in razumljena kot dolžnost brez priznanja, bo ta vzorec prenesel med ljudi. Svet bo razumel kot kraj, kjer nekateri tiho držijo odnose skupaj, drugi pa prevzemajo prostor odločanja.

Ko otrok stopi iz družinskega kroga, nastopita šola in kultura. Njuna vloga ni zgolj v prenosu znanja, temveč v širjenju obzorja odnosa. Kultura razvija občutljivost, uči razumevanja drugačnosti, bolečine in veselja, ki nam nista lastni. Šolstvo pa bi moralo biti gradnik družbe, kjer se družinski vzorci ne le ponavljajo, temveč po potrebi tudi preoblikujejo. Brez kulture otrok otopi in postane le tekmovalac v sistemu, namesto da bi postal človek, ki razume, da njegova svoboda ni ločena od skupnega dobrega.

A kultura sama ni dovolj. Za skupnost je odločilna tudi pravičnost. Vzgoja daje otroku notranjo orientacijo, šola znanje, kultura širino – pravičnost pa mu pokaže, ali se v tem svetu splača biti pošten in odgovoren. Če otrok vidi, da se breme in priznanje trajno ločujeta, da nekateri nosijo več, drugi pa odločajo brez posledic, se v njem naseli dvom. Skupnost, ki želi vzgojiti odgovorne ljudi, mora zato sama ravnati odgovorno – v razporejanju moči, spoštovanju dela in v priznavanju nevidnega prispevka, na katerem stoji njena stabilnost.

Težava nastane, ko odločanje izgubi stik z vsakdanjim življenjem. Ko se priznanje kopiči na vrhu, breme skrbi pa ostaja spodaj, se med ljudmi naseli utrujenost. Ne gre za vprašanje spola ali položaja, temveč za ravnotežje med močjo in odgovornostjo.

Če želimo trajno skupnost, moramo skrb razumeti kot javno vrednoto in ne kot zasebno dolžnost posameznic, temveč kot skupno nalogo. Le tam, kjer so odnosi negovani zavestno in pravično, lahko otrok odraste v človeka, ki verjame, da je svet prostor za sodelovanje in ne tihega boja za priznanje.

*Helena Brulc,
svetniška skupina SD Novo mesto*

NOVO MESTO – SKUPNOST VSEH GENERACIJ

Novo mesto, srce Dolenjske. Mesto, ki ni le geografska točka na zemljevidu, ampak predstavlja živ organizem ljudi, odnosov in najrazličnejših zgodb. Našo skupnost soustvarjajo otroci z igrivim smehom, družine z vsakodnevnimi skrbmi in upanji ter starejši s svojo modrostjo in dragocenimi izkušnjami. Prav ta preplet vseh generacij daje občini poseben utrip in toplino.

Otroci so naše največje bogastvo, so obljuba prihodnosti. V vrtcih, šolah, na igriščih in na športnih površinah rastejo v spodbudnem okolju, kjer se učijo prvih korakov samostojnosti, odgovornosti in prijateljstva. Njihova radovednost nas dnevno opominja, da je svet poln najrazličnejših možnosti. Kot skupnost si prizadevamo ustvarjati varne poti v šolo, kakovostne priložnosti ter prostore, kjer se lahko razvijajo številni talenti – od kulture, glasbe, umetnosti pa vse do športa in znanosti. Ob tem pa so družine tiste, ki nudijo pomemben temelj stabilnosti in povezane družbe. So prostor toplote, podpore in vrednot, ki oblikujejo prihodnje generacije. V zadnjih letih je Mestna občina Novo mesto veliko vlagala v izboljšanje pogojev in dostopnosti do kakovostnih storitev predšolske in šolske vzgoje, socialnega varstva, zdravstvenega varstva, komunalnih storitev, dostopnih stanovanjskih možnosti, urejene infrastrukture ter bogatega družabnega in kulturnega življenja. V zadnjih štirih letih so bile urejene in nadgrajene številne športne ter rekreacijske površine, med drugim v Olimpijskem centru Novo mesto. Mestna občina je sodelovala tudi v projektih za spodbujanje zdravega življenjskega okolja ter vlagala v trajnostno

mobilnost, kolesarske poti in urejanje zelenih površin. Parki, sprehajalne poti ob reki Krki, športni dogodki in številne javne prireditve tako niso le prizorišča, temveč stičišča, kjer se spletejo vezi med someščani in prijatelji. In prav te vezi ustvarjajo občutek pripadnosti med generacijami Novomeščanov. Starejši so naši varuhi spomina in identitete našega kraja. S svojimi življenjskimi zgodbami, delovnimi izkušnjami in pripadnostjo naši skupnosti predstavljajo trden temelj, na katerem lahko gradimo sedanost. Zato je zelo pomembno, da jim kot skupnost zagotavljamo dostojno in aktivno starost. Mestna občina Novo mesto se tega zaveda in starejšim namenja posebno pozornost s podporo programov aktivnega staranja, sofinanciranjem društva upokojujencev ter izboljševanjem dostopnosti javnih prostorov in storitev.

Mladi se lahko zelo veliko učijo od starejših; ko starejši prisluhnejo mladim in njihovim idejam, nastaja vez, ki krepi medsebojno razumevanje in spoštovanje. V naši občini ima medgeneracijsko sodelovanje prav posebno vrednost. Skupni projekti, akcije prostovoljcev, kulturne prireditve in športni dogodki dokazujejo, da znajo različne generacije sodelovati skupaj. Ob občinskih praznikih in različnih dogodkih večkrat napolnimo ulice z nasmehi, ko pa si znamo ob težavah priskočiti na pomoč, se pokaže prava moč skupnosti. To ni samoumevno – to je rezultat truda in dela mestne občine, društev, zavodov in podjetij pa tudi številnih posameznikov, ki verjamejo v skupno dobro. Novo mesto je prijetno bivanjsko okolje, ker v njem živimo ljudje, ki nam ni vseeno. Ker znamo ceniti naravne lepote, kulturno dediščino in hkrati pogumno gledati v prihodnost. Ker razumemo, da kakovost življenja ni le vprašanje infrastrukture, temveč odnosov.

Zato lahko napišem, da je naša občina prostor za vse generacije – prostor, kjer otroci sanjajo, družine ustvarjajo in starejši delijo modrost. To je skupnost, ki raste skupaj, in prav v tem je njen največji ponos.

*Eva Filej Rudman,
svetniška skupina Slovenske
demokratske stranke*

AKTIVNI STAREJŠI – TEMELJ ZDRAVE DEMOKRACIJE

Starejši so pomemben del naše družbe, saj s seboj prinašajo bogate življenjske izkušnje, modrost in občutek za skupno

dobro. Prav zato je njihova vključenost v politično življenje izjemno dragocena. Demokracija je najmočnejša takrat, ko v njej sodelujejo vse generacije, tudi starejši kot aktivni in odgovorni državljani. V naši občini predstavljamo skoraj tretjino prebivalstva. Imamo moč, ki jo želimo uveljaviti za dobrobit vseh generacij. Kar veliko smo dosegli z neutrudnim in predanim delom posameznikov v najvišjem organu občine – občinskem svetu. O tem bom več pisal v naslednjem občinskem glasilu.

Udeležba na volitvah ni le pravica, temveč tudi priložnost, da vsakdo od nas prispeva k razvoju skupnosti in države. Starejši dobro razumemo, kako so se razmere skozi čas spreminjale, zato lahko s svojim glasom znamo podpreti rešitve, ki prinašajo stabilnost, solidarnost in dolgoročno varnost. Naše sodelovanje pomaga ohranjati ravnovesje med interesi različnih generacij.

Aktivno državljanstvo starejših pa ne pomeni le oddaje glasu na volitvah. Pomembno je tudi spremljanje družbenih dogajanj, sodelovanje v razpravah, delovanje v občini, krajevni skupnostih, društvih in civilnih pobudah. S tem starejši dokazujemo, da smo še vedno pomemben in nepogrešljiv del družbe ter da naše znanje, temelječe tudi na naših izkušnjah, lahko koristi vsem.

Ko starejši ostajamo dejavni, krepimo tudi lastno dobro počutje, občutek vrednosti in povezanosti z okoljem. Hkrati dajemo zgled mlajšim generacijam, da je skrb za skupno dobro odgovornost vseh nas.

Občina, ki spodbuja politično in družbeno aktivnost starejših, gradi mostove med generacijami ter ustvarja prostor za dialog, razumevanje in sodelovanje. Zato je prav, da starejši spodbujamo k udeležbi na volitvah, izražanju mnenj in pri aktivnem sodelovanju pri oblikovanju naše skupne prihodnosti. Samo skupaj lahko ustvarimo družbo, ki spoštuje izkušnje preteklosti in hkrati odgovorno gradi prihodnost za vse. Veliko lahko naredimo za to tudi v občini.

Na moj e-naslov adolff.zupan@gmail.com lahko sporočite svoje skrbi, pomisleke, predloge, izboljšave. Potrudil se bom, da bodo vaši predlogi uslišani.

*Mag. Adolf Zupan,
svetniška skupina SG – Stranka generacij*

VARNO IN ŽIVO MESTO – TEMELJ PRIJETNEGA BIVANJA ZA VSE GENERACIJE

Osrednja tema tokratne številke glasila je prijetno bivanjsko okolje za otroke, družine in starejše. Vsi si želimo občine,

na katero smo lahko upravičeno ponosni. A bodimo iskreni: prijetno bivanjsko okolje ni le urejena infrastruktura, novi pločniki ali pokošena trava. V prvi vrsti je pogojeno z osnovnim človeškim občutkom – občutkom varnosti. Brez varnosti ni kakovosti bivanja.

Žal smo bili v preteklem letu priča prevelikemu številu dogodkov, ki so ta občutek med našimi občani močno omajali. Strah in negotovost nista in ne smeta postati del našega vsakdana. Ko se starejši bojijo zvečer na sprehod ali ko starše skrbi za varnost otrok na igriščih, moramo priznati, da imamo težavo. Brez zagotovljenega javnega reda in miru je vsaka razprava o »prijetnem okolju« zgolj teorija, ki v praksi ne deluje.

Drugi vidik prijetnega mesta je njegovo srce. Močno pogrešam večjo pripadnost občanov pri druženju v centru mesta – tisti sproščen, prijateljski klepet ob kavi, ki gradi skupnost in dobre sosedske odnose. Žal pa naš center s svojo trenutno vsebino tega ne omogoča v zadostni meri. Prej nasprotno: po večkratnem obisku obiskovalce celo odvrta. Imamo sicer prenovljen in lep Glavni trg, a kaj nam to pomaga, če se morebitni turisti po njem zgolj na hitro sprehodijo, domačini pa ga obidejo, ker na njem ni pravega utripa. Mesto brez ljudi je le prazna kulisa, ne pa prostor za življenje.

Kakovost življenja v Novem mestu pa bo dosegla pravo raven šele takrat, ko se bomo odkrito in odgovorno lotili naših najtežjih izzivov. Življenje bo vsekakor lepše in boljše za vse, ko bo socialna politika znala romsko skupnost pripraviti do tega, da prepozna smisel izobraževanja in zaposlovanja.

Nujno je, da prevzamejo odgovornost za svoje življenje sami, namesto da se zanašajo zgolj na podporo države, socialne prejemke in stalne zahteve po državnem ali občinskem urejanju njihovih naselij. Ključ do sožitja ni v nenehnem popuščanju in financiranju pasivnosti, temveč v tem, da pravice in dolžnosti veljajo enako za vse. Prava socialna politika je tista, ki aktivira človeka, da poskrbi zase, ne pa tista, ki vzdržuje generacijsko odvisnost od pomoči.

Novo mesto si zasluži, da postane resnično varno, živo in pravično mesto za vse generacije.

*Silvo Mesojedec,
samostojni občinski svetnik*

Župan Gregor Macedoni je pripravil tradicionalni prednovoletni sprejem za poslovne partnerje, predstavnike lokalnih institucij in ostale goste. Polno dvorano Kulturnega centra Janeza Trdine so s svojim nastopom navdušile dijakinje in dijaki Gimnazije Novo mesto.

Župan Gregor Macedoni in skrbnik mestne trte Peter Korene iz Društva vinogradnikov Trška gora sta z botroma trte, Mišom Andrijaničem in Miranom Jurakom, na valentinovo tradicionalno obrezala potomko najstarejše žlahntne vinske trte na svetu.

Odprtje razstave nagrajenih arhitekturnih rešitev za polnilni park velikih moči – projekt Mestne občine Novo mesto in ELES, ki krepi trajnostno mobilnost in energetski razvoj regije.

Grafit za novomeški rolkarski park je ustvaril Nik Rupnik, Novomeščan in profesionalni scenski slikar v Frankfurtu. Motiv povezuje podobe Novega mesta s sodobno urbano kulturo.

Slovenski kulturni praznik je Mestna občina Novo mesto obeležila s tradicionalnim koncertom Novomeškega simfoničnega orkestra v prenovljeni dvorani Marof.

V Novem mestu je v teh dneh stekla proizvodnja novega renault twinga, s čimer se nadaljuje bogata tradicija avtomobilске proizvodnje na Dolenjskem.

Ob častitljivem 80-letnem jubileju Knjižnice Mirana Jarca se je župan zahvalil direktorju ter vsem zaposlenim, ki podpirajo knjižnično pri uresničevanju njenega poslanstva.

Podžupanja Sara Tomšič ter direktorica občinske uprave Jana Bolta Saje sta podelili priznanja vrtcem za sodelovanje na likovnem natečaju »Danes gremo v vrtec peš«.

Podžupan Urban Kramar se je na srečanju zahvalil vsem šoferjem prostovoljcem – »prstoferjem«, ki predano skrbijo za izvedbo brezplačnih prevozov za starejše in invalide.

Na tradicionalnem sprejemu prostovoljcev se je župan Gregor Macedoni prostovoljcem zahvalil za srčnost, predanost in podporo, ki jo vsak dan namenjajo ljudem v stiski.

Investicija v prenovi OŠ Šmihel vključuje tako dozidavo učilnic, kabinetov in dvigala kot tudi celovito prenovi kuhinje, s čimer bo šola pridobila 650 m² novih površin.

NOVO MESTO DOBILO JAVNO UNIVERZO: ZGODOVINSKI MEJNIK ZA RAZVOJ REGIJE

Državni zbor Republike Slovenije je 11. februarja 2026 soglasno potrdil ustanovitev javne univerze v Novem mestu, s čimer je mesto uradno postalo četrto javno univerzitetno središče v državi. Odločitev predstavlja vrhunec večletnih prizadevanj lokalne skupnosti, akademskih ustanov in gospodarstva, ki so si dolgo prizadevali za lastno, domačo visokošolsko mrežo.

Župan Gregor Macedoni v DZ ob potrditvi ustanovitve javne Univerze v Novem mestu

Nova univerza bo povezala že delujoče visokošolske in raziskovalne zavode v regiji, združenih pod okriljem javne univerze pa bo omogočila usklajen študijski razvoj, boljšo medsebojno povezanost ter večjo raziskovalno-razvojno moč regije. »Ustanovitev javne univerze je zgodovinski trenutek za Novo mesto. Ne gre le za novo izobraževalno ustanovo – gre za odločilni korak, ki našemu mestu odpira vrata v obdobje še hitrejšega znanstvenega, gospodarskega in družbenega razvoja. Prepričan sem, da bo univerza okrepila lokalno identiteto,

prinesla nove priložnosti mladim in okrepila položaj našega mesta kot vodilnega središča znanja v Sloveniji,« je ob ustanovitvi javne univerze v Novem mestu povedal župan Mestne občine Novo mesto Gregor Macedoni.

Nova javna univerza bo študentom omogočila kakovostno javno izobraževanje v domačem okolju, podjetjem pa prinesla bolj prilagojene strokovne kadre in možnosti za skupne razvojne projekte. Predstavniki gospodarstva poudarjajo, da je ustanovitev univerze pomembna

priložnost za tesnejše povezovanje med študijskimi programi ter potrebami različnih panog, kar daje temelje za nadaljnji gospodarski razvoj regije.

Začetek delovanja univerze je predviden s študijskim letom 2026/2027, do takrat pa sledijo postopki formalnih združenj, vpis v sodni register, oblikovanje organov upravljanja ter imenovanje prvega rektorja. Nova javna univerza bo tako kmalu postala pomemben steber razvoja celotne regije – središče znanja, raziskav, inovacij in priložnosti za prihodnje generacije.

PARTICIPATIVNI PRORAČUN MESTNE OBČINE NOVO MESTO TUDI OBČANI IN OBČANKE ODLOČAMO IN VPLIVAMO

● **Občanke in občani, predlagajte in izberite projekte, ki jih bomo uresničili v letih 2026 in 2027.**

Mestna občina Novo mesto tudi v prihodnjih dveh letih odpira vrata vašim idejam. V okviru participativnega proračuna namenja **200.000 evrov**, o porabi katerih boste odločali izključno vi. To je priložnost, da dobre zamisli iz sosesk, ulic in vasi postanejo resnični projekti – takšni, ki izboljšujejo vsakdan, povezujejo ljudi in lepšajo naše okolje. Vsak med nami pozna kotiček, ki bi ga bilo mogoče urediti. Vsak ima idejo za dogodek, ki bi povezal generacije. Vsak vidi priložnost za majhno spremembo, ki lahko prinese veliko razliko.

KAKŠNE PROJEKTE LAHKO PREDLAGATE?

Projekti so lahko zelo različni. Lahko so **infrastrukturni**, kot na primer:

- ureditev poti, igrišča ali razsvetljave,
- postavitve klopi, zasaditev dreves ali rož,
- izboljšanje varnosti in dostopnosti javnih površin.

Lahko so tudi **programski**, na primer:

- organizacija festivala ali delavnice,
- športne in medgeneracijske aktivnosti,
- okoljske ali skupnostne pobude,
- dogodki, ki spodbujajo znanje, kulturo in ustvarjalnost.

Pomembno je, da projekt prispeva k javnemu interesu, je namenjen širši skupnosti in je izvedljiv v našem okolju.

KDO LAHKO SODELUJE?

Sodelujejo lahko izključno fizične osebe, in sicer vsi s stalnim ali začasnim prebivališčem v Mestni občini Novo mesto, ki ste ali boste v letu 2026 dopolnili 15 let. Prav vsak glas in vsaka ideja štejeta. Predloge boste lahko oddali **od 2. do 31. marca 2026**, v juniju pa bo potekalo glasovanje, na katerem

boste **izbrali projekte za izvedbo**. Izbrani projekti bodo vključeni v proračun občine za leti 2026 in 2027, njihovo izvajanje pa bomo sproti spremljali in o napredku redno obveščali javnost.

ENAKO SREDSTEV ZA MESTO IN OKOLICO!

Vsa sredstva bodo enakomerno razporejena na območja mestnih in primestnih krajevnih skupnosti.

ZAKAJ SODELOVATI?

Ker je to več kot le razpis. Je povabilo k soustvarjanju. Je možnost, da:

- izboljšamo varnost in urejenost svojih ulic,
- spodbudimo trajnostno mobilnost in varstvo okolja,
- ustvarimo prostor za druženje in sodelovanje,
- podpremo šport, kulturo, izobraževanje in mladinske pobude,
- okrepimo občutek pripadnosti skupnosti.

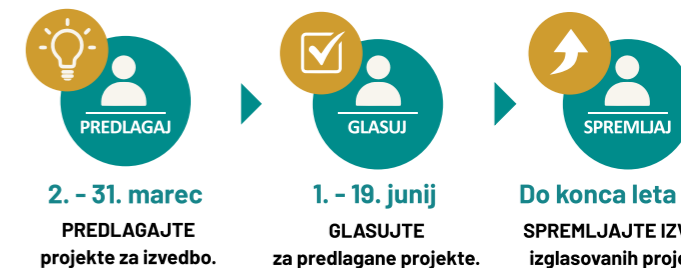
ZDAJ JE ČAS ZA VAŠO IDEJO

Morda prav vaša pobuda postane nova pot, prenovljeno igrišče ali dogodek, o katerem se bo še dolgo govorilo. Morda bo prav vaš predlog prispeval k lepši podobi javnih površin ali k bolj povezani skupnosti.

Ne ostanite le opazovalci – postanite soustvarjalci.

Oddajte svojo idejo do 31. marca 2026 in sodelujte pri oblikovanju prihodnosti svojega kraja.

PARTICIPATIVNI PRORAČUN MESTNE OBČINE NOVO MESTO 2026-2027

Participativni proračun Mestne občine Novo mesto občanom omogoča, da neposredno predlagajo in glasujejo za izvedbo projektov, ki bodo še izboljšali kakovost življenja v naši občini.

Mestna občina Novo mesto bo v letih 2026 in 2027 za projekte v okviru participativnega proračuna namenila 200.000 eur. Sredstva bodo enakomerno porazdeljena med območja mestnih in primestnih krajevnih skupnosti.

Predloge lahko oddate na spletni strani

idejezanovomesto.si

ali v sprejemni pisarni Mestne občine Novo mesto.

Dodatna pojasnila in pomoč: ideje@novomesto.si

PUSTNE MASKE ZAVZELE GLAVNI TRG

Tudi letošnja pustna sobota je v središče dolenjske prestolnice privabila številne pustne maske. Maškare so se najprej zbrale v Športno-rekreacijskem centru Loka, od tam pa so se skupaj z Mestno godbo Novo mesto in Novomeškimi mažoretami odpravile na Glavni trg, kjer se je nadaljevalo pustno rajanje. Za animacijski program so poskrbeli v Plesnem studiu Novo mesto, v Turističnem kulturnem društvu Trškogorsko srce pa so spekli krofe, s katerimi so razveselili pustne maske.

Kristijan Bišof

»Letos zaradi neverjetne kreativnosti nismo imeli druge izbire, kot da podelimo še več nazivov naj maska 2026,« je po izvedbi Pusta Novo mesto 2026 povedal Rado Trifkovič, vodja prireditvene dejavnosti v Zavodu Novo mesto. Tako so podelili kar sedem različnih nazivov, in sicer so

izbirali najizvirnejšo, naj eko, naj otroško, naj skupinsko, naj družinsko, naj Polžkovo in naj odraslo masko. V sodelovanju z novomeško občino, Dobrotami Dolenjske, Trškogorskim srcem in Društvom podeželskih žena Dolenjske Toplice so tudi letos v TIC Novo mesto izvedli tekmovanje

za naj krof. »Konkurenca je bila znova velika. Zmagovalko so na koncu odločile dodatne točke za kreativnost, zgodba za krofom in uporaba lokalnih sestavin,« je pojasnil Trifkovič. Po mnenju komisije je tako najokusnejši krof spekla Natalija Gorenc.

PREKARNOST MLADIH: IZZIV, NEIZBEŽNOST ALI IZBIRA?

Mnogi mladi iz jugovzhodne Slovenije, ki šele vstopajo na trg dela, nimajo dovolj izkušenj, da bi znali presoditi, katere oblike zaposlitve so ustrezne in katere predstavljajo prekarno delo. Zaradi pomanjkanja informacij in podpore se tako pogosto znajdejo v negotovih oblikah dela. Nemalokrat vstopajo v delovna razmerja, ki jih ne razumejo v celoti, ali pa določene pogoje sprejemajo kot nekaj samoumevnega (tako pač je), čeprav zanje niso nujno ugodni. Mladinski delavci pri svojem delu opažamo, da mladi pogosto ne poznajo svojih delavskih pravic, kar še dodatno povečuje njihovo ranljivost na trgu dela.

Z namenom ozaveščanja, opolnomočenja in zagotavljanja podpore mladim je bil vzpostavljen projekt **Z mladinskim delom proti prekarnosti mladih**, ki ga je razpisalo Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje. V Novem mestu ga izvajata **Mladinski center Oton** v okviru Zavoda Novo mesto ter **LokalPatriot**.

TRAJNOSTNE KARIERE ZA MLADE – TRKI!

Poleg individualnega svetovanja izvajamo v Mladinskem centru Oton osemurno usposabljanje za mlade. Ta program je namenjen vsem iz jugovzhodne regije, starim med 15 in 29 let, ne glede na izobrazbo ali status na trgu dela. Mladi namreč ne poznajo pojma prekarnosti, ki v najširšem smislu označuje kakršnokoli negotovost pri delu. To se lahko kaže v obliki strahu pred izgubo zaposlitve, pred nepravočasnim izplačilom plače ali celo kršenju delavskih in socialnih pravic.

Zato smo program oblikovali tako, da odgovarja na potrebe in izzive mladih ob vstopu na trg dela. Na usposabljanju spodbujamo, da mladi aktivno sodelujejo in delijo svoje izkušnje, saj poteka učenje na bolj izkustven način. V program usposabljanja se je do sedaj vključilo 155 mladih v okviru srednjih šol in tudi izven. Nekateri udeleženci so po zaključku programa ostali promotorji projekta.

INDIVIDUALNO SVETOVANJE

V okviru projekta smo ustvarili varen prostor v obliki svetovalnice, kjer lahko mladi spregovorijo o svojih delovnih izkušnjah in skrbeh, sploh če se soočajo z negotovimi oblikami dela. Mladim osebam nudimo tako prvo oporo, pogovor in pravo usmeritev k trajnostnim kariernim potežem. Individualna svetovanja potekajo v našem Mladinskem centru Oton vsak torek in četrtek med 13. in 15. uro.

Nina Gril

SODELOVANJE Z ORGANIZACIJAMI IN DELEŽNIKI

V zaključnem letu projekta **Z mladinskim delom proti prekarnosti mladih** si želimo, da bi ta tema dobila še več prostora med mladimi in širšo javnostjo, zato smo se povezali z zavodom LokalPatriot in organizirali skupno okroglo mizo z naslovom **Prekarnost mladih: izziv, neizbežnost ali izbira?** Pogovarjali smo se o perečem in večplastnem problemu – prekarnosti med mladimi, kakšne oblike ima, kako vpliva na njihovo življenje in kaj lahko kot družba naredimo znotraj institucij, projektov in sistemskih rešitev. Z nami so bili predstavniki ključnih institucij in programov, ki se na različne načine ukvarjajo s to problematiko: **Sara Mirtek** iz novomeške enote Centra za socialno delo Dolenjska in Bela krajina, **Tatjana Muhič**, vodja novomeške območne službe Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, **Igor Iljaš**, sekretar Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za območje Dolenjske, Bele krajine in Posavja,

ter **Tena Komel** in **Snježana Logar** iz Študentskega servisa Mjob.

Uvodoma smo prisluhnili eni izmed mnogih zgodb, ki jih piše prekarnost v glasbeni industriji. Posebej za ta dogodek je spregovoril **Tomaž Zupančič**, samostojni delavec v kulturi ter kitarist novomeške zasedbe MRFY. Njegova poklicna pot kaže, da tudi znani izvajalci, za katere bi mislili, da živijo dobro, v bistvu živijo iz meseca v mesec. To dejstvo negativno vpliva tako na ustvarjalnost in svobodo izražanja kakor tudi na socialne razmere, v katerih posamezniki delajo in živijo.

Če hočemo zaježiti širjenje prekarnosti, moramo nanjo prenehati gledati kot na individualno težavo posameznika. Prekarno delo je namreč vzgojni, izobraževalni in skupnostni izziv, ki zahteva sistemski premislek ter skupno odgovornost šol, delodajalcev, ključnih institucij in širše družbe. Mladinski delavci pa stojimo na križišču teh izzivov.

22. - 23. maj | GLAVNI TRG, NOVO MESTO

»VSAK OTROK JE EDINSTVEN!«

Po pogovorih z vsemi ravnatelji in ravnateljicami osnovnih šol Mestne občine Novo mesto je napočil še čas, da zopet usmerimo svoje misli (in besede) k vrtčevski vzgoji. Svoj pogled na vsakodnevno življenje v vrtcu, premagljive izzive in male vragolije otrok, ki polepšajo še tako siv dan, nam je zaupala Jožica Zec, ravnateljica Vrtca Ciciban Novo mesto.

v družbi, potrebe otrok in staršev – z odpiranjem medletnih oddelkov za vključevanje najmlajših otrok in iskanjem rešitev v zahtevnih okoliščinah, kot so gradnje, selitve ali nihanja vpisa. Ob vsem tem pa stalno sledimo sodobnim strokovnim smernicam.

Naš cilj ostaja nespremenjen: zagotoviti kakovostno, varno in spodbudno okolje za vse otroke, ki so nam zaupani. Pri tem je pomembno poudariti, da vrtca ne sestavljajo le vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev, temveč celoten tim predanih

ljudi. Za kakovostne obroke skrbijo naše kuharice, ki vsak dan pripravijo svežo in uravnoteženo hrano za otroke in zaposlene. Hišniki in čistilke zagotavljajo urejene in varne prostore za igro in bivanje, uprava pa skrbi za organizacijsko in strokovno podporo pri delovanju vrtca. Ko vse službe sodelujejo povezano in z enakim ciljem, vrtec deluje kot učeča se skupnost, ki se skupaj uči, raste in nadgrajuje. Tako je nastala tudi vizija našega vrtca, ki ji sledimo: »Naš vrtec ne vpraša, kdo si in kaj si. Zapelje z vlakom prav vse, velike in majhne ljudi. Naši koraki so majhni

Zaposleni Vrtca Ciciban Novo mesto na tradicionalni prireditvi vrtca - Cicidan 2025

Kakšna je zgodba in zgodovina Vrtca Ciciban? Kakšni so bili njegovi prvi koraki?

Predšolska vzgoja ima v Novem mestu dolgo in bogato tradicijo – sega v leto 1930. Vrtec Ciciban Novo mesto kot samostojni javni zavod obstaja od leta 2003. Danes deluje na osmih lokacijah, trenutno imamo 37 oddelkov, vključenih je 612 otrok, zanje pa skrbi 130 zaposlenih. Ponosna sem, da se znamo hitro in učinkovito odzvati na spremembe

koraki, a so za velike reči, so za srečne otroke, ki zrastejo v zadovoljne ljudi.«

Kako pomembno je, da vrtec diha z lokalnim okoljem, in kako je to v praksi?

Vrtec ne more in ne sme biti zaprt svet. Vrtec otroka pripravlja na življenje v okolju, v katerem odrasča, zato je sodelovanje z lokalno skupnostjo zelo pomembno. Otroci z vzgojiteljicami spoznavajo različne ustanove, društva in posameznike, sodelujejo pri različnih dogodkih v mestu ter tako razvijajo socialne veščine, krepijo občutek pripadnosti, spoštovanja in odprtosti do drugih.

Starši so danes drugačni kot pred nekaj desetletji. Vam omogočajo dovolj avtonomije?

Sodelovanje s starši je temelj dobrega dela vrtca in v večini primerov je to sodelovanje zelo dobro. Današnji starši so informirani, radovedni in želijo biti vključeni, kar pozdravljamo. Ob tem pa je izjemno pomembno, da zaupajo v strokovno avtonomijo vrtca.

Zaposleni v vrtcu smo strokovno usposobljeni, imamo poglobljeno znanje o razvoju predšolskega otroka ter izkušnje. Verjamem, da starši znajo prepoznati vse naštetu in spoštujejo našo strokovno in odgovorno delo z otroki.

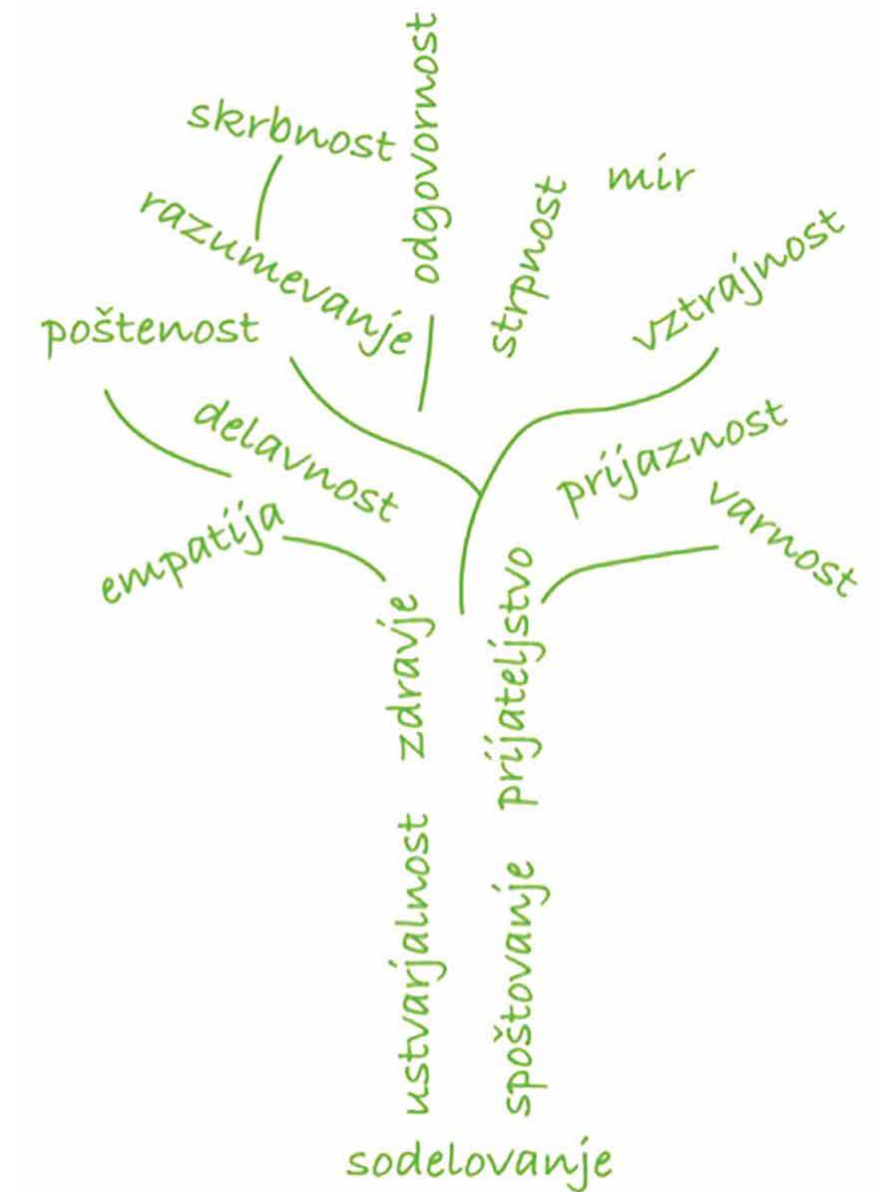
Včasih se zdi, da je vrtec razumljen predvsem kot varstvo, vendar to ne drži. V vrtcu otroke vzgajamo, izobražujemo in spremljamo njihov razvoj v obdobju, ko se postavljajo temelji za življenje. Starši, ki so kdaj preživeli del dneva v skupini, pogosto povedo, da šele takrat zares razumejo, kako kompleksno in odgovorno je delo vzgojiteljic.

Kako pomembno je za vas, da vrtec podpira individualnost otrok?

Vsak otrok je edinstven – to je izhodišče našega dela. Otroke pozorno opazujemo in spremljamo njihov razvoj, potrebe in interese ter temu prilagajamo dejavnosti za skupino ali posamezne otroke. Pozorni smo tako na otroke, ki potrebujejo dodatno podporo, kot na tiste, ki potrebujejo več izzivov. Pomembno vlogo ima pri tem naša svetovalna služba in strokovnjaki za zgodnjo obravnavo, ki tesno sodelujejo z vzgojitelji in starši. Tako zagotavljamo, da je vsak otrok opažen, slišan in podprt na način, ki mu najbolj koristi.

Katere vrednote najpogosteje izpostavljate in kako jih otroci sprejemajo?

Naše delo temelji na sodelovanju, spoštovanju, empatiji in odgovornosti. Teh vrednot ne učimo z besedami, temveč jih živimo vsak dan – v odnosih med zaposlenimi, v komunikaciji s starši in pri delu z otroki. Otroci nas ves čas opazujejo in

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO

posnemajo ter se tako učijo od odraslih, ki so jim zgled.

Zelo poudarjamo tudi bivanje v naravi, gibanje in trajnostno razmišljanje. Smo del mreže gozdnih vrtcev, zato je narava za nas pomemben prostor učenja, raziskovanja in igre.

Kateri so glavni izzivi vrtca v prihodnje?

Naš največji izziv je ohranjanje visoke kakovosti dela. Otrokom želimo zagotavljati najboljše možno okolje za njihov razvoj. Premišljeno in odgovorno rešujemo tudi prostorske in kadrovske izzive. Ta trenutek se veselimo novih prostorov v enoti Labod, ki bodo

omogočili večjo dostopnost vrtca in boljše pogoje za otroke in zaposlene.

Kot ravnateljica si želim, da bi Vrtec Ciciban Novo mesto tudi v prihodnje ostal prostor, ki sprejema vse otroke, katerih starši si to želijo; prostor, kjer vladajo toplina, strokovnost in medsebojno zaupanje, kjer se otroci počutijo varno, starši pa podprto.

Hkrati pa si želim in pričakujem podporo širše skupnosti, ki prepoznava in podpira vrtec kot izjemno pomemben del kakovostne vzgojno-izobraževalne poti vsakega otroka.

Mali in veliki, dobrodošli pri cicibanih!

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO

POL STOLETJA KRESA: DRUŽINA, KI PLEŠE ŽE 50 LET

Jubilej novomeških folkloristov je vsekakor dosežek, na katerega smo lahko vsi upravičeno ponosni. Na uspešno nevladno organizacijo, ki ohranja našo kulturno dediščino, jo promovira doma in po svetu, večje jubileje praznuje s kulturnimi presežki, predvsem pa prostovoljno povezuje več kot sto kresovcev in zagotovo še na stotine njihovih podpornikov.

Po Blažičevih besedah imajo kresovci še veliko smelih načrtov. S prirejenim jubilejnim koncertom bodo nastopili še po ostalih krajih v državi, med dolgoročnimi načrti pa so tudi čezoceanska gostovanja. 📷 Boštjan Pucelj

Ko je 21. septembra 1975 nastalo Folklorno društvo Kres, aktualnega predsednika Gregorja Blažiča »ni bilo niti v načrtih«, kot v smehu pove sam. Danes, več kot tri desetletja po tem, ko je kot 14-letni harmonikar prvič stopil med kresovce, društvo vodi že od leta 2013. In to ne majhnega – Kres namreč šteje okoli 130 članov in članic ter tako sodi med večja kulturna društva v naši občini.

»Član sem že od leta 1994. V društvo me je pripeljal moj učitelj harmonike Tone Špringer in rekel: 'Tle boš!', se spominja Blažič. Začel je v otroški skupini, ki jo je ustanovila in potem kar tri desetletja vodila Majda Nemanič. Leta 1999 se je pridružil vodilni skupini, nato pa postopno prevzemal tudi organizacijske naloge – od člana upravnega odbora do podpredsednika in danes predsednika.

11 SEKCIJ, ENA SKUPNOST

Kres deluje v kar enajstih sekcijah – od otroške, mladinske in vodilne skupine do tamburašev, pevskih zasedb in godcev. »Vsaka skupina potrebuje svojega vodjo, nekatere tudi več. To ne deluje samo od sebe,« poudarja predsednik. Programsko delo vodi strokovni svet, o delovanju in finančah odloča upravni odbor.

Njihov letni program je bogat: revije na lokalni in državni ravni, gostovanja v tujini, številni nastopi doma ter vsakoletni celovečerni koncert. Na vsakih pet let pa Kres pripravi večji, še bolj ambiciozen projekt. Ob tem Blažič poudari, da gre za nevladno organizacijo s statusom društva v javnem interesu na področju kulture. »Nihče ni plačan. Ves denar porabimo za

naše delovanje. Še več – člani imamo kar precejšnje stroške, a za to živimo in zato nihče ne gleda na stroške prevoza na vaje ipd.,« pravi. Poleg občinskih razpisov in sredstev Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD) društvo del sredstev zbere z nastopi, članarinami in podporo sponzorjev. Tudi ob praznovanju visokega jubileja, 50-letnici, jih je kot generalni pokrovitelj podprla Krka, d. d., Novo mesto.

»TO DELAMO ZA DUŠO«

Čprav Kres ohranja nesnovno kulturno dediščino – ples, pesem, glasbo in nošo, Blažič izpostavlja še drugo, enako pomembno dimenzijo: »Glavna dejavnost društva je, da s poustvarjanjem ljudske kulture zagotavljamo kakovostno preživljanje prostega časa. To ni samo delo – smo res prijatelji, ena velika in povezana družina.«

Medgeneracijsko sodelovanje pri njih ni le zapis na papirju. Lani se je na festival v tujino odpravil poln avtobus kresovcev različne starosti – od mladincev do veteranov. Že več kot 20 let vsako poletje med drugim organizirajo tabor ob Kolpi v Bilpi, kjer se v nekaj dneh še bolj povežejo mladi in starejši in »vsi vmes«.

FD Kres bi v šali lahko označili za nadvse uspešno »ženitno posredovalnico«. V društvu je trenutno aktivnih okoli deset družin, v petdesetih letih pa se je med člani spletlo več kot 50 zakonov. Tudi sogovornik je v Kresu spoznal ženo, danes sta del društva že njuna oba sinova.

Vseskozi uspešno skrbijo za pomlajevanje društva. Otroške skupine so polne, rahel osip pri mladinskih pa napolnijo prijatelji kresovcev in tako so skozi leta »poskrbeli« za vsaj petdeset porok med svojimi člani in članicami. 📷 Jaka Šuln

OD NOVEGA MESTA DO DUBAJA

V pol stoletja se je nabralo več tisoč nastopov doma in čez mejo. Blažič med večjimi projekti izpostavi 40-letnico Kresa s celovečerno predstavo *Novomeške razglednice* in obeležitvijo 650-letnice Novega mesta ter razprodanimi dvoranami, pa seveda tudi nedavno 50-letnico, ko so kar trikrat zapored napolnili veliko dvorano Kulturnega centra Janeza Trdine in »verjetno bi lahko tudi četrti in petič«.

»Ko sem šel prvič rezervirat dvorano za dva dni, so me vprašali, ali vem, kako težko jo je napolniti dvakrat. Pa se je zgodilo – še preden je stekla promocija na jumbo plakatih, sta bila oba termina razprodana,« pove. Jubilejni nastop je pripravljala ožja skupina – poleg Blažiča še Erika Blažič, Sanja Rus, Klara Golič, Branka Moškon in Anuša Gaši, seveda pa je bilo vanj na takšen ali drugačen način vpetih še vsaj sto ljudi. »Priprave so stekle pred dvema letoma. Zадnje tri tedne pa smo imeli vsako sredo tudi peturne sestanke, pa še kakšnega vmes. Je bilo naporno, a smo zadovoljni. Priznal bom, da se je izteklo še nad pričakovanji.«

Kot omenjeno, so kresovci plesali, igrali in peli na Hrvaškem, v Avstriji, Italiji, Nemčiji, Franciji, Grčiji, Turčiji, na Poljskem in še v vrsti drugih, ne le evropskih državah. Posebno mesto v zgodovini društva ima tudi svetovna razstava Expo v Dubaju, kjer so v slovenskem paviljonu nastopali večkrat dnevno. »Vsakič je bila druga publika – ves svet na enem mestu,« pravi Blažič.

Med popotniškimi anekdotami izstopa dogodek z istanbulskega letališča ob vračanju iz Egipta, ko so morali sredi noči dokazovati, da so instrumenti res instrumenti – z mini koncertom, ob katerem so plesali še drugi potniki na letališču. »Niso verjeli, da je v moji ročni prtljagi harmonika in da je to glasbilo, jaz pa jim nisem dovolil, da bi ga razstavili. Enako so želeli narediti z ostalimi instrumenti, zato smo raje zaigrali, naredili cel žur, da so nas še prosili, naj nehamo in gremo naprej,« se spominja v smehu.

BREZ BRANKE NE BI ŠLO

Ko beseda nanese na Branko Moškon, ustanoviteljico društva in dolgoletno umetniško vodjo, od letos tudi častno občanko MO Novo mesto, Blažič spregovori z velikim spoštovanjem: »Brez nje Kresa ne bi bilo. Ona ga je naredila. In ne le to, ampak tudi »ohranjala ta plamen«. Večkrat rečem, da je to njen tretji otrok.« Letos je umetniško vodenje sicer formalno predala mlajši generaciji, v društvu pa vsekakor ostaja aktivna.

In kje bo Kres čez deset, dvajset let? »Pomembno društvo v občini in regiji, ampak ne na enak način kot danes. Treba se bo prilagajati, ne smemo zaspiti,« je jasen Blažič. Prepričan je, da morajo mladim dati prostor in odgovornost: »Ko vidimo nekoga, ki bi počel še kaj več, kot »le« plesal, mu takoj najdemo delo v društvu.«

Njihove vizije segajo tudi čez ocean. Evropo so namreč že skoraj v celoti »preplesali«, nastopali so tudi v Afriki in Aziji. Naslednji cilj je Amerika – morda celo obisk istoimenskega folklornega društva v Clevelandu.

A ne glede na to, ali plešejo doma ali na drugem koncu sveta, njihovo bistvo ostaja isto. »To delamo za dušo,« vnovič poudari predsednik. In prav v tem je skrivnost, da Kres že 50 let ni le folklorna skupina, temveč skupnost – družina, ki s plesom, pesmijo in prijateljstvom bogati našo občino in jo ponosno predstavlja tudi širše.

Kresovci že 50 let uspešno ohranjajo in promovirajo našo kulturno dediščino ter s svojimi enajstimi sekcijami skrbijo, da velika folklorna družina ostaja tesno povezana. Poleg vrste nastopov doma in na tujem se lahko med drugim pohvalijo z dokumentarnim filmom *Kresno mesto*, ob jubileju so izdali nov koledar, brošuro, posneli 50 ljudskih skladb za 50 let Kresa ... 📷 Jaka Šuln

Mile Džudovič, eden ustanovnih članov, ki s Kresom pleše in živi že pol stoletja. 📷 Boštjan Pucelj

Na treh razprodanih jubilejnih nastopih so med drugimi gostili predsednico države Natašo Pirc Musar, direktorico JSKD Mojco Jan Zoran, župana MO Novo mesto Gregorja Macedonija, župane okoliških občin, cerkvene dostojanstvenike in direktorje večjih regijskih ustanov itd. Predvsem pa so bili ponosni, da jih je obiskalo veliko novih obrazov, ki jih običajno ne srečujejo na folklornih prireditvah. 📷 Boštjan Pucelj

Z RAZLIČNIMI RUTKAMI, A POD ISTIM NEBOM

V Novem mestu otrokom in mladim že desetletja ponujata varno, spodbudno okolje, učenje veščin preživetja v naravi, skrbi zanjo in za sočloveka dve nevladni organizaciji. Družini tabornikov in skavtov, ki dokazujeta, da je prostovoljstvo še kako živo.

Ema Zajc, stegovodja stega Novo mesto 1, in Val Klinar, načelnik Roda gorjanskih tabornikov M. M.

Zajc, 24-letna študentka razrednega pouka. Njenim besedam pritrudi 20-letni študent ekonomije Val Klinar, načelnik Roda gorjanskih tabornikov: »Oboji imamo podoben način delovanja, torej najprej mlajše skupine, iz katerih prek razvijanja določeni veščin napreduješ k starejšim, sčasoma pa prevzemaš vse več odgovornosti in vodenje. Gre za nenehen prenos znanja od starejših k mlajšim, vse skupaj pa sloni na prostovoljstvu, skrbi tako za naravo kot za skupnost.«

Med naštevanjem bobrov, volčičev, gruč, izvidnikov, klanov, popotnikov in voditeljev, vse naštetu velja za skavte, ter murenčkov, medvedkov in čebelic, gozdnikov in vodnikov, kar poznajo taborniki, je poleg različnih barv rutk in omenjene vere razlika še v tem, da so pri skavtih skupine ločene tudi po spolu, sicer pa imata obe organizaciji veliko več skupnega.

VREDNOTE IN VEŠČINE ZA CELO ŽIVLJENJE

Učenje, pa naj gre za orientacijo v naravi zgolj z zemljevidom in kompasom, skrbi za ognjišče ali »le« vezenje vezalk na teniskah, poteka ob igri, medsebojnem spodbujanju in spoštovanju ter skupinskem reševanju izzivov. »Zagotovo neka pripadnost, neka dobra in varna družba. Kot otroku se ti mogoče zdi, da se »le igraš«, kasneje pa spoznaš, da si se naučil veliko nekih veščin, za katere ostali plačujejo posebne tečaje,« v smehu pristavi Ema.

»Gradimo na zaupanju in odgovornosti. Ko se npr. prvič sami podajo na neko pot – seveda jih vodniki od daleč nadziramo –, imajo v zaprti kuverti s seboj tudi telefon za izredne primere. Ko dosežejo cilj, so ponosni. Tudi večdnevni tabori ali pohodi, pri čemer si sami postavijo bivake in kuhajo, potekajo brez telefonov. Prva dva dneva so mogoče malce zmedeni, potem pa ugotovijo, da jim telefon nič ne pomeni – pomembnejša je družba,« se nasmehne Val.

SKRB ZA NARAVO IN SKUPNOST

Na poti do vodnikov pri obeh organizacijah vsakega čakajo tudi raznovrstni izpiti, oba sogovornika omenita še večdnevne taborne in izmenjave v tujini, nakar ju pripoved znova poenoti pri še eni plemeniti vrednoti – solidarnosti. Ob pozivu Civilne zaščite tako skavti kot taborniki pomagajo ob večjih naravnih nesrečah, redno se srečujejo na akcijah pogozdovanja Zavoda za gozdove, pomagajo starejšim itd. Mnogi pozneje ostanejo aktivni kot voditelji ali delujejo v drugih društvih, v katerih pridejo do izraza organizacijske in vodstvene veščine, ki so jih pridobili že kot najstniki.

Kljub omenjenim razlikam s pomočjo obeh organizacij pod istim nebom rastejo samozavestni, odgovorni in srčni Novomeščani. Če bi radi, da je med njimi tudi vaš otrok, boste vse informacije našli na spletnih straneh: rgt.taborniki.si ali skavti.si (v Novem mestu imajo dva stega).

Obe organizaciji imata vsaka po kar 200 članov. Rod gorjanskih tabornikov je starejši in bo prihodnje leto obeležil 75-letnico delovanja, Steg Novo mesto 1 – Gorjanski medvedje pa 30-letnico. Obe organizaciji delata z otroki in mladimi, večinoma osnovnošolci, pri čemer v obeh njihovi člani kot srednješolci ali študentje postopoma prevzamejo vodstvene funkcije. Sicer pa za obe enako velja: »Enkrat tabornik/skavt, vedno tabornik/skavt.«

»Naš smisel je, da vzgajamo dobre ljudi. Vzgoja temelji na skupnosti in odgovornosti, vse tesno povezano z naravo in – za razliko od tabornikov – tudi na veri,« pove stegovodja Ema

PODELILI ŽE 40. NOVOMEŠKE ŠPORTNE OSKARJE

V Kulturnem centru Janeza Trdina Novo mesto so pod okriljem Zavoda Novo mesto podelili priznanja najboljšim v športu za leto 2025. Športnica leta je postala namiznoteniška igralka Neža Gazvoda iz Športnega društva SU Novo mesto, športnik leta košarkar Žak Smrekar iz Košarkarskega kluba Krka in športni kolektiv leta Kolesarski klub Adria Mobil. Priznanja najboljšim sta podelila namiznoteniški reprezentant Darko Jorgič in novomeška košarkarica Maruša Seničar.

Kristjan Bišof

»Dogodek je znova potrdil, da ima novomeški šport močne temelje, predane posameznike in svetlo prihodnost,« je med drugim po dogodku izpostavila Kaja Petrič, vodja za šport v Zavodu Novo mesto. Na prireditvi so podelili 66 županovih priznanj športnicam in športnikom za osvojene naslove državnih prvakov oziroma nastope v reprezentanci Slovenije v kadetski, mladinski ali članski kategoriji. Za dolgoletno aktivno delo na področju športa je priznanja prejelo trideset športnih delavcev. Med njimi je bilo podeljenih petnajst občinskih priznanj, sedem bronastih in šest srebrnih Bloudkovih značk. Najvišje priznanje – zlato Bloudkovo značko za življenjsko delo in več kot trideset let udejstvovanja v športu – sta prejela Lojze Gradišar in Marica Praznik. Tradicionalno so podelili tudi priznanja za dosežke v 65. sezoni Delavskih športnih iger v ženski, moški in skupni kategoriji.

To je bila že 40. prireditev Športnik leta. »Na Mestni občini Novo mesto smo gotovo ponosni na 40 let tradicije novomeških športnih oskarjev,« je poudaril podžupan Mestne občine Novo mesto Urban Kramar. Direktor Zavoda Novo mesto Aleš Makovac pa je dodal, da v zavodu dela na področju športa mlada in zagnana ekipa: »Uresničujemo program od športa mladih pa vse do upokoencev. Smo ena redkih občin, v kateri organiziramo delavske športne igre in s tem prispevamo k menedžmentu delovne sreče zaposlenih v naših podjetjih. Prireditve Športnik leta pa izpostavi športne dosežke in tiste, ki so se dolga leta udeleževali v športu.«

Večer so kulturno obarvali pevka Lara Šonc, dijakinja 4. letnika novomeške gimnazije, plesna skupina iz Mladinskega društva Luna in sonce ter Tilen Izar Lunaček, akademski slikar, ilustrator in stripar, ki je prireditve Športnik leta 2025 unikatno narisal. Prireditve, ki jo je bilo možno spremljati v živo na kanalu YouTube Kulturnega centra Janeza Trdine, je povezovala Sabina Gosenca.

Športne aktivnosti, predstavitev športnih društev in bogat spremljevalni program

športno mesto

11. april 2026

Olimpijski center Novo mesto

KNJIŽNICA – PROSTOR SREČEVANJA IN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA ZA VSE GENERACIJE

Otroci in mladostniki, ki berejo, so v primerjavi z vrstniki veliko bolj pripravljeni na izzive sodobnega sveta. Njihov odnos do knjige se razvija že od otroštva dalje, pri tem pa sta ključnega pomena zgled in družinska bralna pismenost. Družinsko branje namreč razvija, izboljšuje in pogloblja različne vrste spretnosti: poslušanje, razumevanje, bogati besedni zaklad in domišljijo, spodbuja samoizražanje, ustvarjalno razmišljanje, koncentracijo, empatijo ter sprošča telo in pomirja um. V novomeški knjižnici nudimo raznovrstne storitve, s katerimi vabimo v svet knjig in branja, hkrati pa spodbujamo vseživljenjsko učenje in ustvarjalnost lokalnega prebivalstva.

Za nami je že 4. sezona družinskega bralnega kluba Potovanje med knjigami, v kateri se nam je pridružilo 43 družin. Potep smo zaključili v prelepi dvorani na gradu Grm s pravljničarko Ireno Cerar ob čudovitih zvokih harfe Zvezdane Novakovič.

DRUŽINSKA ČLANARINA IN DRUŽINSKI BRALNI KLUB

K obiskovanju knjižnice želimo pritegniti vse člane družine, vključno z babicami in dedki, zato nudimo družinski vpis v vse enote knjižnice in družinsko letno članarino, ki je ugodnejša, hkrati pa omogoča enostavnejšo uporabo vseh storitev knjižnice celotni družini.

Družine vabimo tudi na potep med knjigami in k reševanju zanimivih nalog v sklopu družinskega bralnega kluba Potovanje med knjigami. Potep je poln dogodivščin in novih odkritij, predvsem pa poln veselih uric, preživetih v okviru družine, kar še dodatno krepi družinske vezi. Z novo sezono začnemo v aprilu ob svetovnem dnevu knjige, zaključno druženje pa bo potekalo oktobra v tednu otroka.

S projektom Strip cona smo vabili v svet vizualne kulture in stripa. Boštjan Pucelj.

NOVOMEŠKA KNJIŽNICA ZA EN DAN POSTALA STRIP CONA

Strip cona ali ComicZone je projekt, s katerim smo skupaj s partnersko knjižnico iz Karlovca vabili v svet vizualne kulture in stripa. Hkrati smo skušali javnosti približati strip kot literarno zvrst, ki je enakovredna drugim. Strip združuje tako vizualno kot literarno ustvarjalnost ter je lahko odličan medij za razvoj otrokovih bralno-jezikovnih sposobnosti, pripomore k hitrejšemu učenju branja in je lahko tudi odličan način za učenje tujih jezikov.

Stripovskih delavnic pod mentorstvom risarjev stripa Ivana Mitrevskega in Krešimirja Biuka so se udeležili mladi iz Novega mesta in Karlovca in spoznavali osnove stripovskega jezika, narisali nekaj krajših stripov ter jih

Na Kvačkarijah so nastale tudi prikupne knjižne kazalke, s katerimi smo obdarili vseh 192 bralcev, ki je uspešno opravilo bralno značko za odrasle, katere tema je bila ljubezen.

skupaj pregledali in analizirali. Sledilo je predavanje akademskega slikarja, risarja stripov in ilustratorja Cirila Horjaka – dr. Horowitza, ki je predstavil, kako nastaja stripovski lik. Na ogled je bila tudi razstava Slovenski in hrvaški strip skozi čas risarja stripov, ilustratorja in karikaturista Iztoka Sitarja, ki se posveča raziskovanju zgodovine stripa, ves dan pa so lahko obiskovalci knjižnice preizkusili tudi VR-očala in sestavljali svoj strip v virtualnem svetu. Celodnevno dogajanje smo zaključili s pogovornim večerom z vrhunskimi risarji in poznavalci stripov Cirilom Horjakom, Zoranom Smiljaničem,

Darkom Macanom in Dejanom Šiptarjem, ki so skupaj razmišljali o razvoju stripa skozi čas ter njegovem današnjem položaju v slovenskem in hrvaškem prostoru pa tudi v svetu.

KVAČKARIJE IN SESTAVLJANKE

Ljubitelji ročnih spretnosti in kvačkanja vseh starosti se od decembra 2025 dvakrat mesečno srečujemo na Kvačkarijah. Skupaj se urimo v ročnih spretnostih, izmenjujemo dragocene izkušnje ter se zabavamo v ustvarjanju drobnih pozornosti, ki nam polepšajo vsakdanjik, hkrati

Kvačkarije v knjižnici.

pa razvijamo veščine, kot so finomotorika, potrpežljivost, strpnost in vztrajnost. Vsak prvi petek v mesecu pa se v knjižnici ob sestavljankeh srečujejo tudi ljubitelji priljubljenih »puzzlov« vseh generacij. V prijetnem vzdušju skupaj sestavljajo, si izmenjujejo sestavljanke ter krepijo medsebojne vezi.

NOVOST – POHODNIŠKA BRALNA ZNAČKA

Za vse ljubitelje gora in pohodništva, pa tudi tiste, ki se raje potepate naokrog s knjigo v roki, smo začeli s prvo sezono pohodniške bralne značke. Pripravili smo seznam 20 knjig, za opravljeno bralno značko pa je treba prebrati najmanj tri knjige s seznama in na bralno zbiranko zapisati svoje vtise o njih. Lahko zapišete tudi kakšno misel iz knjige, ki se vas je še posebej dotaknila. Zaključno druženje bo decembra ob mednarodnem dnevu gora.

ZAKLJUČEK BRALNE ZNAČKE ZA ODRASLE V DRUŽBI VESNE MILEK

17. sezona bralne značke za odrasle je uspešno za nami, opravilo jo je kar 192 bralcev. Zaključili smo jo v družbi novinarke in pisateljice Vesne Milek, ki je »značkarjem« ob koncu podelila tudi zaslužene nagrade in osebne kazalke z unikatnimi kvačkanimi srčki izpod spretnih rok naših knjižničark in Mestnih kvačkaric. Vesna je povedala, da jo je še posebej ganilo, da smo jo povabili ravno na letošnji zaključek bralne značke, katere tema je bila ljubezen. »Čustva so ključ za vsako umetniško delo in noben stroj tega ne more poustvariti,« je še dodala.

arhiv knjižnice Mirana Jarca

17.sezono bralne značke za odrasle smo zaključili v družbi novinarke in pisateljice Vesne Milek.

PROSTOVOLJSKI INKUBATOR: MLADI V PODPORO STAREJŠIM

Da rek »na mladih svet stoji« ne bi ostal le pri besedah, so v Območnem združenju Rdečega križa (OZRK) Novo mesto skupaj s Fakulteto za zdravstvene vede Univerze v Novem mestu in tamkajšnjim domom starejših občanov zasnovali projekt »Prostovoljski inkubator – Prisluhlimo starejšim«.

Z javnim pozivom Lokalne akcijske skupine Dolenjske in Bele krajine (LAS DBK) so pridobili sredstva iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Projekt že poteka in se bo zaključil oktobra 2027. Do zdaj so anketirali 285 oseb, starejših od 80 let, da bi pridobili čim boljši vpogled v njihove potrebe, želje in izzive v vsakdanjem življenju. V nadaljevanju bo s pomočjo zbranih podatkov oblikovan nov model prostovoljstva, ki bo delno potekal tudi v digitalni obliki.

K sodelovanju vabijo vse, ki jih to delo zanima, posebej mlade, da se pridružijo prostovoljstvu in skupaj z izkušenimi prostovoljci soustvarjajo »Prostovoljski inkubator«, ki bo v nadaljevanju nudil podporo tudi pri izvedbi ostalih programov, ki jih na področju socialne oskrbe in paliative namerava izvajati Mestna občina Novo mesto.

arhiv OZRK Novo mesto

KAKO VI VIDITE EVROPO V SVOJEM OKOLJU?

Vabimo vas k sodelovanju v fotografsko-likovnem natečaju Evropa skozi naše oči. Ujemite trenutek v fotografiji ali izrazite svoj pogled na Evropsko unijo z barvami in oblikami. Svoja dela pošljite do 26. aprila 2026 na europa.direct@rc-nm.si.

Več informacij na povezavi kode QR. EUROPE DIRECT Novo mesto

KO OTROK NAUČI ROBOTA MISLITI: ZAKAJ STA PROGRAMIRANJE IN ROBOTIKA ODLIČNA NALOŽBA V RAZVOJ MLADIH

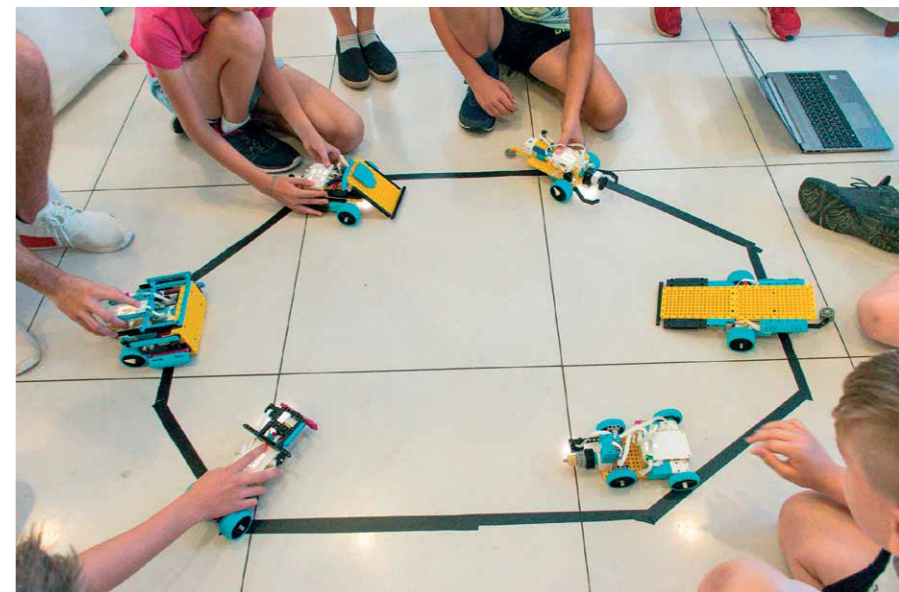
Ali ste vedeli, da je prvi računalniški program nastal že v času življenja Franceta Prešerna? Ko je genialna Angležinja Ada Lovelace, sicer hči angleškega pesnika Byrona, leta 1843 ob robu zapiskov o Babbageovem »analitičnem stroju« zapisala, da bi takšna naprava lahko ustvarjala tudi glasbo in risbe, ni opisovala samo novega kalkulatorja, ampak je videla idejo: stroj, ki sledi pravilom (algoritmom) in lahko počne skoraj vse, kar mu znamo dovolj jasno povedati. Skoraj 200 let pozneje to doživljamo zelo konkretno: na delavnicah robotike in zabavnega programiranja, na katerih otroci z nekaj ukazi oživijo motor robota, programirajo senzor, da zazna oviro, kar na koncu povzroči, da robot spremeni smer, in kar naenkrat programiranje ni le »računalništvo«, ampak način razmišljanja.

Zgodnje učenje programiranja in robotike pri otrocih pomaga razvijati t. i. računalniško mišljenje: kako problem razbiti na manjše korake, poiskati vzorce, načrtovati rešitev in jo preveriti. Ko otrok gradi lego robota in ga programira, se uči logike algoritmov, vzročnopsledičnih povezav ter osnov fizike (premiki, trenje, ravnotežje). Ker program redko uspe v prvem poskusu, se naravno razvija vztrajnost: napake niso poraz, ampak namig, kaj je treba popraviti. To je dragocena vaja po metodi poskusov in napak, vaja v potrpežljivosti in samozavesti – otrok vidi, da s sistematičnim delom pride do rezultata.

Robotika močno podpira tudi ustvarjalnost. Izziv »naredi robota, ki sledi črti« ima veliko možnih rešitev: drugačna konstrukcija, drugačna postavitev senzorja, drugačna strategija v kodi. Otroci se učijo eksperimentirati, primerjati ideje in argumentirati izbiro. Ob tem trenirajo finomotoriko in prostorsko predstavo (sestavljanje), hkrati pa razvijajo komunikacijo: v timskih projektih se dogovarjajo o vlogah, razlagajo logiko programa in skupaj testirajo. Na naših delavnicah »Roboti in zabavno programiranje«, ki jih izvajamo celo leto in to že deveto leto zapored, otroci programiranje doživijo skozi igro in praktične naloge.

Za lažjo predstavo, kakšna je delavnica robotike v praksi, predstavljamo dva tipična primera izzivov.

a) Otroci v mlajši skupini (2. do 5. razred) gradijo in programirajo npr. »reševalnega robota«, ki s senzorjem zazna oviro ali »ponesrečenca« (kocko), se pravočasno ustavi, ga s preprostim

arhiv RC NM

prijemalom pobere in odpelje na varno. Otroci ob tem vadijo zaporedja ukazov, pogojne stavke (če-potem) in natančno merjenje časa/razdalje.

b) Otroci v starejši skupini (5. do 9. razred) zgradijo npr. robota, ki zna sestaviti Rubikovo kocko – ta s pomočjo motorjev in s sistemom vzvodov in vrtljivega pladnja kocko fizično obrača, potem ko predhodno s senzorjem prepozna barve posameznih ploskvic, ter po vnaprej določeni strategiji izvede zaporedje potez, dokler ni kocka pravilno sestavljena. To je odličan poligon za načrtovanje algoritmov, optimizacijo in timsko delo. V okviru vsebin odpiramo vrata tudi v svet elektronike (micro:bit/Arduino) ter spoznavamo sodobna orodja, kot sta 3D tiskalnik in laserski rezalnik, vse z namenom, da otroci tehnologijo uporabljajo in jo razumejo.

V času, ko je digitalni svet del vsakdana, je največje darilo otroku, da postane aktiven ustvarjalec in ne pasiven uporabnik.

Programiranje in robotika sta zato več kot »tehnično znanje« – sta trening logike, ustvarjalnosti, vztrajnosti in sodelovanja.

Pomemben del zgodnjega stika s tehnologijo je tudi digitalna pismenost: razumevanje, kaj pomeni varovati osebne podatke, kako se obnašamo na spletu in zakaj je pomembno kritično razmišljanje. Ko otrok razume, kako stvari delujejo, lažje prepozna tudi tveganja in se samozavestneje giblje v digitalnem okolju.

Lepo vabljeni, da nas skupaj z otroki pridete pogledat na delavnice robotike in zabavnega programiranja in da obiščete našo spletno stran <https://robotika.rc-nm.si>.

NOVO
MESTO

NOVOMEŠKA
TRŽNICA

Vsako soboto med
9.00 in 13.00 skupaj na
Glavnem trgu.

Novo v letu 2026!
Kulinarika in družinska
arena pod drevesi na trgu!

Situla

Komunalna
Novo mesto d.o.o.